Henrik Delfer

Bedre feriebilleder

Sådan tager du bedre og mere engagerende feriebilleder

Sådan tager du bedre feriebilleder
2. udgave, Juni, 2013
Af Henrik Delfer

DET ER IKKE TILLADT AT KOPIERE ELLER DISTRIBUERE DENNE E-BOG.

Alle billeder og tekst i denne bog er beskyttet af Loven om Ophavsret

Copyright © 2013 - Henrik Delfer, fotoprofil

Billeder og tekst må ikke gengives, kopieres, publiceres eller på anden vis anvendes uden udtrykkelig og skriftlig tilladelse fra Henrik Delfer

Er du i tvivl , så kontakt Henrik Delfer på telefon: (+45) 31 45 14 33, eller via min hjemmeside: http://www.fotoprofil.dk/►

IT IS NOT PERMITTED TO COPY OR DISTRIBUTE THIS E-BOOK.

Alle images and text in the e-book is protected by copyright

Copyright © 2013 - Henrik Delfer, fotoprofil

Images and text may not be replicated, copied or puplicised or otherwise used without express and written permission from Henrik Delfer

If in doubt, please contact Henrik Delfer by phone: (+45) 31 45 14 33, or via my website: http://www.fotoprofil.dk/►

Billedet på side 34-35:
Copyright © 2008 Martin Lauritsen

Forsidebillede: *Udenfor Nationalmusset i København. Nikon D3s, 1/80 sek ved f/4.5, ISO 200, 170mm (Nikkor 70-200mm f/2,8)*

Modstående side: *Mount Edith Cavell, Canadian Rocky Mountains, Nikon D700, 1/125 sek ved f/22, ISO 800, 200mm (Nikkor 70-200mm f/2,8)*

Sådan tager du bedre feriebilleder

De fleste af os holder ferie mindst en gang om året, og vi elsker at tage billeder når vi er ude og rejse. For det vi oplever og ser, er jo fantastisk, når vi står midt i det. Hvordan tager man så de uforglemmelige feriebilleder, der reflekterer det vi rent faktisk oplevede?

Bevares – vi synes sikkert selv vores feriebilleder er gode – for det var jo vores oplevelse, men det betyder ikke, alle andre synes vore feriebilleder er fantastiske. I bedste fald vil de oftest have set de samme billeder før. Vil du gerne lave gode og unikke feriebilleder, så læs videre!

Jeg er sikker på du får glæde af at bruge et par timer i selskab med denne e-bog. Der gives mange råd og anvisninger, du kan bruge med det samme til at gøre dine feriebilleder bedre.

God fornøjelse med læsningen!

Indhold

Om billederne i denne e-bog: 5
Indledning 7
Hvordan læses denne bog? 11
Forbered dig 13
Husk at uddanne dig selv 19
Hvor er det gode billede? 26
  Træn den visuelle muskel 27
  Giv dig tid 31
Vær kritisk 35
Brug døgnet, vejret og lyset 42
  Den gyldne time 42
  Kontrast og konturer 42
  Vejret skal bruges 43
  Døgnets rytme 43
Teknik der kan forbedre dine billeder 51
  Komposition 51
  Perspektiv 57
  Dybdeskarphed 58
  Farver 64
  Stabilitet, stabilitet og stabilitet 64
  Brug af blitzen 72
Hvor må jeg fotografere og skal jeg have lov? 77
Fotogåture (photowalks) 84
Pak fototasken 91
Om Fotoprofil 96
  Vil du gerne dele denne e-bog med andre? 98
  Har du fået tilsendt denne e-bog via mail… 98
  Til sidst... 98

Klik på det sted i e-bogen du vil hoppe til, klik på et sidenummer for at vende tilbage til indholdsfortegnelsen!

Om billederne i denne e-bog:

Alle billederne i denne e-bog er fotograferet uden brug af specielle filtre, blitz eller anden form for specialtilbehør. Billederne er alle fotograferet håndholdt eller med kameraet placeret på jorden, en bænk eller lignende. Der er således ikke brugt fotostativ til nogen af billederne (bortset fra billedet på side 34-35 samt 56-57).

Det har været afgørende for mig, i valget af billeder til denne bog, kun at medtage billeder som enhver anden kunne tage, med en smule kendskab til sit kamera og lidt tålmodighed.

Billederne er af hensyn til størrelsen på denne e-bog reduceret kraftigt i opløsning, og er efterfølgende komprimeret. Vær forvisset om at samtlige billeder ser langt bedre ud på print, end de fremstår her i denne e-bog. Husk at fotografier ikke er specielt egnede til at ses på en computerskærm, de gør sig altid bedst på papir.

Der er ingen tvivl om, at jeg bruger bedre og dyrere kameraer og objektiver, end de fleste vil have råd til - det er en af fordelene ved at være fotograf - men det betyder ikke, at du ikke ville kunne opnå de samme (eller lignende) resultater med dit eget kamera, også selv om det ikke måtte være så dyrt som et af mine kameraer. Dette skriver jeg for at opmuntre dig, for der er ingen grund til at tro, du ikke kan lave fantastiske billeder med det kamera du nu engang har. Er du i tvivl om dette, har jeg på siderne 98-103 i denne e-bog medtaget et par billeder der er taget med ganske almindeligt kompakt digitalkamera med 5 megapixels opløsning.

Dette billede: *Frilandsmuseet i Sorgenfri. Nikon D3, 4 sek ved f/5,6, ISO 200, 24mm (Nikkor 14-24mm f/2.8).*

Indledning

Denne e-bog handler i virkeligheden om tre ting: For det første handler den om at forberede sig. Man kan naturligvis altid være heldig, og i disse digitale tider, hvor vi ikke længere bruger film, men kan tage billeder digitalt og slette de dårlige billeder, hurtigere end man kan printe billederne, ja - så kan man jo bare tage ekstra mange billeder og håbe på det bedste. Men som Pasteur sagde: *"Heldet tilsmiler den, som har forberedt sig"*, og hvis man forbereder sig, er chancen for, man er "heldig" mange gange større.

For det andet handler denne e-bog om at uddanne sig selv. Hvis man bruger lidt tid på at lære sit kamera ordentligt at kende, og hvis man har nogle helt grundlæggende fototekniske ting på plads, inden man rejser på ferie, er chancerne, for man kommer hjem med gode billeder, langt større.

Sidst men ikke mindst handler denne e-bog om, at give sig god tid og være kritisk overfor de billeder man tager. Når man er på ferie, skal man ikke have for travlt. Vi lever i en tid, hvor alle haster frem til målet. Man skal se Den Lille Havfrue, og så ræser man til Langelinje, og glemmer helt at fotografere Kastellet. Man skal fotografere Eiffeltårnet ved aftentid, men glemmer at se de mange duer flyve op foran turisterne i solnedgangslyset fra vest. Kommer man hjem med 2.000 billeder fra sin ferie, skal man tvinge sig selv til KUN at vælge de allerbedste billeder, når andre skal se

Modsatte side: *Sakura festival i Kbh. Nikon D3s, 1/4000 sek ved f/2.8, ISO 200, 200mm (Nikkor 70-200mm f/2,8)*

Herover: *Kastellet i København. Nikon D3s, 1/320 sek ved f/2.8, ISO 200, 200mm (Nikkor 70-200mm f/2,8)*

Dette billede: *I stedet for altid at tage billeder af familien der står foran en seværdighed, så prøv at fotografere familien, mens de foretager sig noget. Nikon D3, 1/1250 sek ved f/2.8, ISO 200, 70mm (Nikkor 24-70mm f/2.8).*

feriebillederne. Der er ingen der orker at sidde og bladre flere hundrede billeder igennem, og man kan være SIKKER på, efter de første 25-30 billeder er opmærksomheden ikke så stor længere, og man følger ikke ordentligt med. Så er det bedre at nøjes med 30-40 billeder, og så vælge de billeder der fortæller en historie, og som giver en sammenhæng og en kontekst til ferierejsen.

Men denne e-bog handler også om meget mere. De fleste af os ser på andres billeder og tænker: "Gid jeg var lige så dygtig til at tage billeder", og vi forklarer ofte forskellen med, at de professionelle fotografer har langt bedre udstyr. Virkeligheden er dog en anden. Om end udstyret naturligvis gør en forskel, så er det den mindste del af at tage gode billeder. Det handler mere om at kende til nogle simple teknikker, og dem kommer jeg naturligvis også ind på i denne e-bog. Mit håb er, at du – når du har læst denne e-bog – er bedre klædt på til at tage nogle fantastiske feriebilleder.

Så prøv hen over sommeren at tage nogle af de råd jeg giver i denne e-bog med på ferien. Når du kommer hjem, så vælg de bedste billeder, og del dem med din familie og venner. Glem ikke at få de bedste på print, for det er først på fotopapir billeder kommer til sin fulde ret.

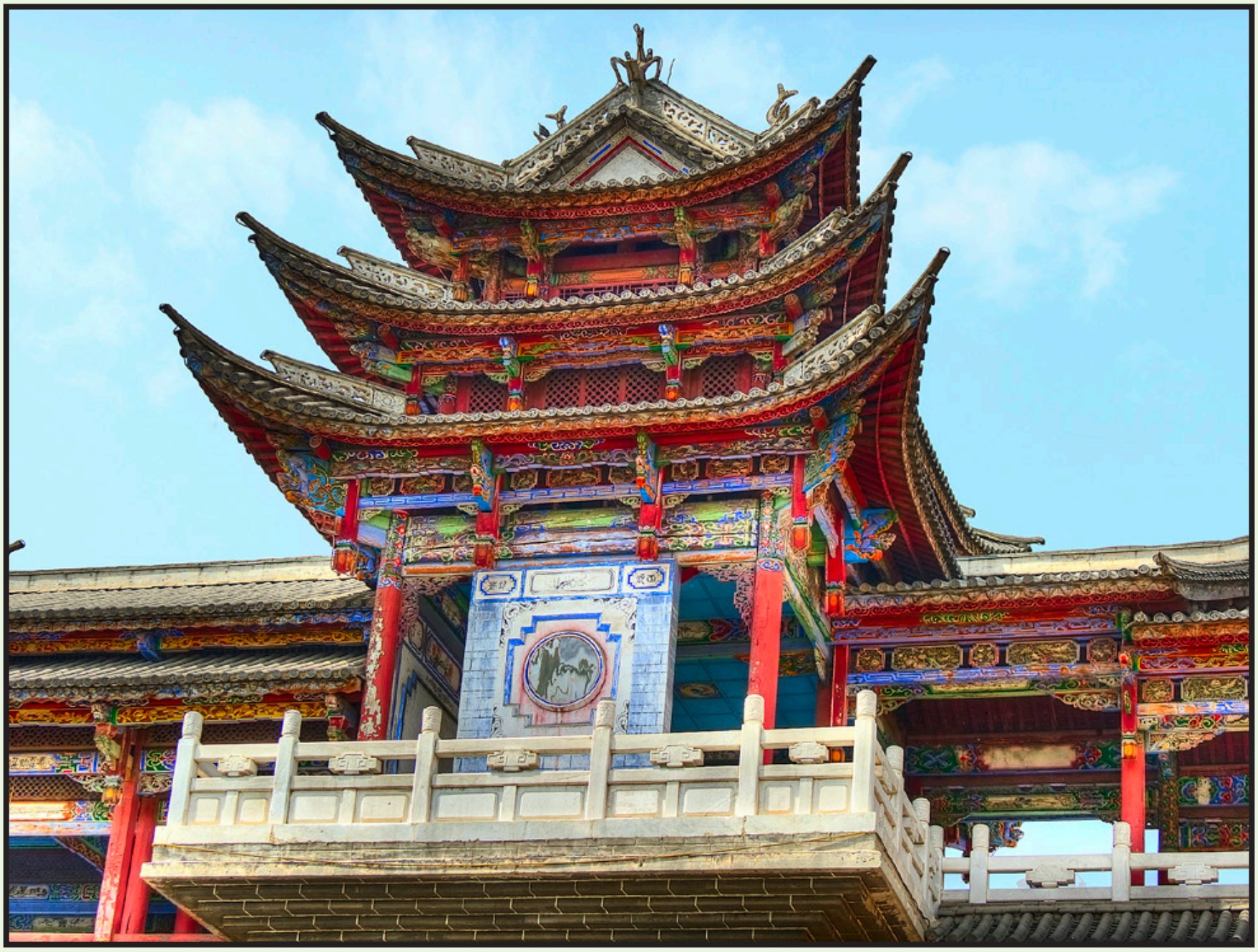

Herover: *Silkefabrik i Beijing, Kina. Nikon D3s, 1/320 sek ved f/2.8, ISO 200, 200mm (Nikkor 70-200mm f/2,8). Kameraets lysmåler foreslog et meget lysere billede, men jeg valgte her bevidst at undereksponere billedet (gøre det mørkere), for at få flere detaljer med.*

Hvordan læses denne bog?

Når man sådan skal skrive en bog, der skal henvende sig til mange forskellige mennesker, med vidt forskellig baggrund i forhold til det at fotografere. For at gøre det nemmere at læse denne e-bog har jeg derfor valgt at indikere sværhedsgraden ved det valgte emne, ved baggrundsfarven.

Dette skal ikke forstås således at man ikke kan (eller bør) læse de afsnit der er lidt over ens eget niveau, for alt er forklaret, så alle kan være med, men det er tænkt som en lille hjælp til dig, der slet ingen baggrundsviden har om foto eller fototeknik. Betegner du dig selv om nybegynder, så er mit råd at du starter med at fokusere på de grønne afsnit.

Det er vigtigt du ikke lader dig skræmme af denne opdeling. Måske er det tilstrækkeligt for dig at vide, du skal være lidt mere opmærksom, når du læser de blå og røde afsnit.

Vigtigst af alt er det dog, du ikke giver op første gang der bruges et ord- eller beskrives en funktion du ikke er helt fortrolig med. Det gode ved vore dages digitale kameraer er jo, de ikke bruger film. Så gå ud med dit kamera i hånden og eksperimenter. Det koster ikke noget.

De grønne afsnit

De grønne afsnit omhandler emner alle kan forstå uanset baggrund. Her stilles der ingen krav om forudgående viden. Følger du de råd jeg giver i de indledende grønne afsnit - blandt andet om at læse i manualen til dit kamera, og lære dig kamera at kende - vil du automatisk blive kvalificeret til at få mere glæde af de blå og røde afsnit i denne e-bog.

De blå afsnit

Når man læser de blå afsnit, er det en fordel, hvis man har en lille smule viden om sit kameras funktioner. Det er dog ikke et krav, men vil måske gøre det nemmere for dig at følge med, fordi jeg her berører emner der er en smule mere tekniske. Dermed bliver de ikke nødvendigvis mere vanskelige at læse eller forstå. Så giv dig blot i kast med de blå afsnit også, men vær en smule mere opmærksom.

De røde afsnit

Når man læser de røde afsnit, er det også en fordel, hvis man kender sit kamera, og dets forskellige funktioner. Det er dog heller ikke her et krav, men det vil måske gøre det lidt lettere for dig at læse denne e-bog, hvis du har haft lejlighed til at lære dit kamera lidt bedre at kende. Jeg vil gætte på at næsten alle kan læse de røde afsnit alligevel, for selv om man måske ikke kender til ordet ”softboks”, så forklares det i en kontekst, der gerne skulle give mening for de fleste.

Denne e-bog læses bedst maksimeret (fuldskærm)!

Kapitel 1

”Du tager ikke et billede, du spørger, stille, om du må låne det”

~ Ukendt

Modsatte side: *Lincoln Monument, Washington DC., USA. Nikon D700, 1/50 sek ved f/14, ISO 800, 60mm (Nikkor 24-70mm f/2,8)*

Forbered dig

Uanset hvor du rejser hen i verden, vil en smule hjemmearbejde hjælpe dig til at få bedre billeder. Brug f.eks. Google eller Flickr til at se, hvilke billeder andre har taget, de steder du skal besøge, og beslut dog for, du også vil tage nogle billeder der adskiller sig fra det alle andre fotograferer. I virkeligheden handler det om – i forvejen – at vide; hvor de gode billeder er, og hvordan de er fotograferet af andre. For der er ikke noget mere ærgerligt, end at komme hjem med en stribe billeder der ligner det, alle andre fotograferer. Selv om du ikke lige har forberedt dig på alle seværdigheden, du kommer til at se, så hav det i baghovedet, når du tager kameraet frem. Det åbenlyse sted at fotografere en seværdighed fra, er sikkert der alle andre gør det fra – og ofte med langt mere erfaring og bedre udstyr. Skal du skille dig ud fra mængden, så prøv at finde de mindre åbenlyse vinkler eller det knap så velkendte perspektiv.

Jim Richardson, der er fotograf for National Geographic siger: *"De fleste billeder af ruinerne ved Machu Picchu i Peru er taget fra de samme to steder. Det er så fastbrændt på folks nethinde, at næsten ingen andre billeder af Machu Picchu ligner billeder taget ved Machu Picchu, det eneste der varierer, er skyerne"*. Hvis du ikke ved dette, tror du, du kommer hjem med fantastiske billeder, og alle andre siger 'det har jeg da set før', eller 'de ligner de billeder jeg selv tog'.

Betyder det, du ikke skal lave de traditionelle billeder, som alle andre også tager? Nej – slet ikke! Det er vigtigt du tager de ikoniske billeder af Colosseum i Rom eller

PRO TIP

Tag med på den guidede tur, og noter dig de steder, du gerne vil besøge igen, og noter det tidspunkt på dagen, det vil være bedst at komme tilbage. Sørg også for at have nogle dage, der ikke er programsat, så du har mulighed for at vende tilbage, hvis du skulle finde et helt fantastisk sted at fotografere.

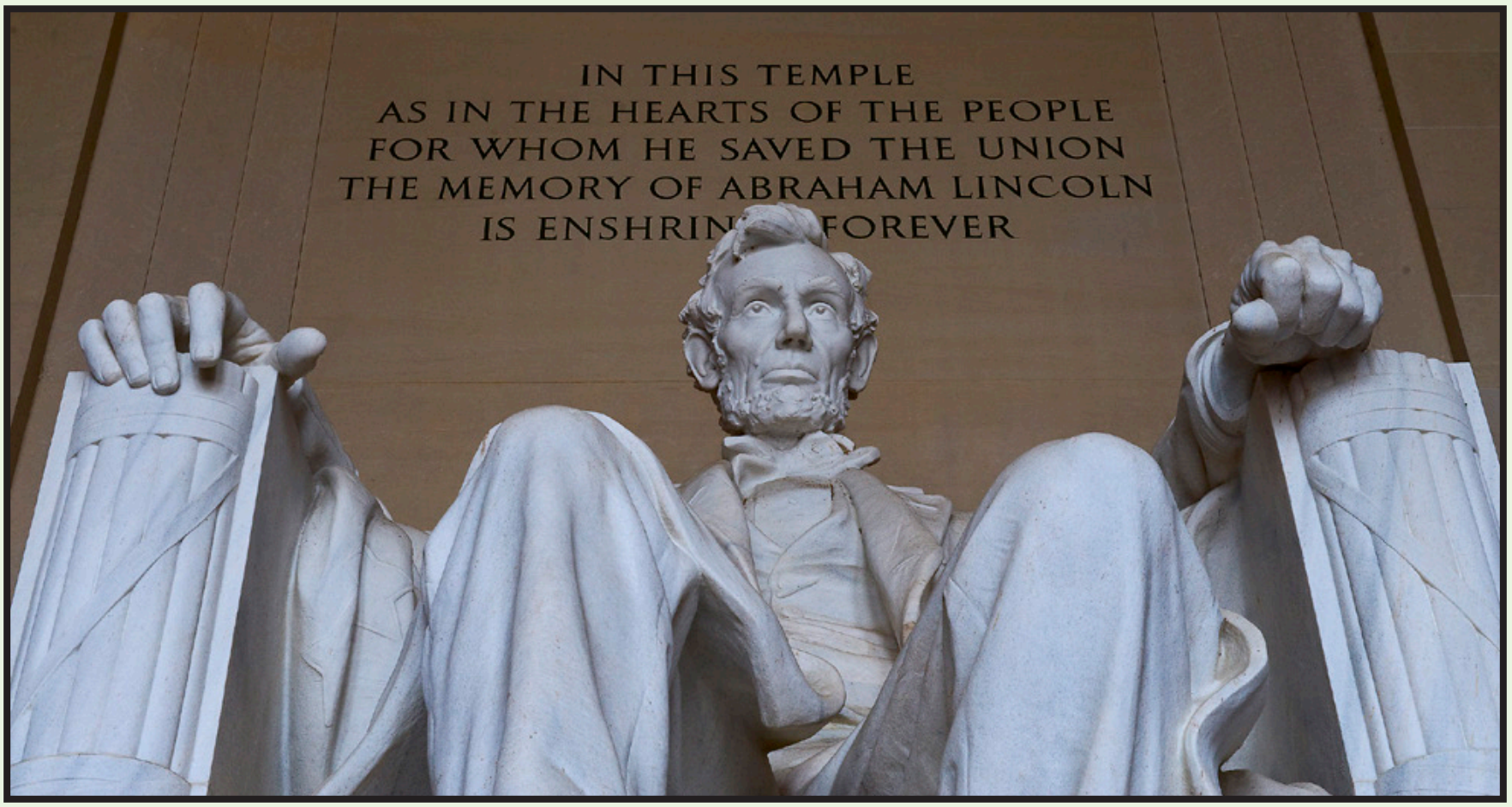

EMILIO
PALMARES
SDC
PHILIPPINE
US NAVY
WORLD WAR I & II
JAN 10 1884
JUN 8 1957

Dette billede: *Arlington cementary, Washington DC, USA. Nikon D700, 1/1250 sek ved f/2.8, ISO 200, 70mm (Nikkor 24-70mm f/2.8).*

Eiffeltårnet i Paris – men når du så har fået dine postkort-billeder, prøv så at lave nogle andre billeder også!

En anden grund til, det er vigtigt at forberede sig er, hvis du ikke kender stedet eller området omkring seværdigheden, for så risikerer du at gå glip af et langt bedre billede, der ligger lige rundt om hjørnet. Tal med de lokale indbyggere, spørg på hotellet. De fleste turistguider tager dig til en seværdighed og fortæller dig: *"Dette er det bedste sted at fotografere fra"*, men de er ikke fotografer. En turistguide bliver ikke betalt for at du kan tage billeder, men for at de kan vise dig seværdigheder.

Forberedelse handler også om at planlægge hvilket udstyr du skal tage med i fototasken. Hvis du har et spejlreflekskamera med flere objektiver, er det så nødvendigt at tage alle dine objektiver med? Har du brug for et stativ? Ekstra hukommelseskort? Et ekstra batteri? Skal du på en storbyferie, vil du muligvis have mere glæde af er vidvinkelobjektiv end et stort zoomobjektiv. Det omvendte kan også være tilfældet, det hele afhænger af hvad du kan lide at fotografere, og hvad du planlægger at fotografere. Skal du på safari i Afrika kan det modsatte være tilfældet, at et zoomobjektiv er vigtigt at have med.

Men bliv heller ikke fanget i den vildfarelse at det hele handler om den rigtige zoom eller det rigtige objektiv. Den letteste og billigste zoom er den, der sidder under kroppen, for enden af dine ben, nemlig dine fødder. Med dem kan du gå tættere på eller længere væk, alt afhængig af forholdene og hvad du skal fotografere og hvordan du vil fotografere det.

Måske har du et lille kompaktkamera.

Her er der ikke mulighed for at skifte objektivet ud, men du skal stadig gøre dig tanker om, hvordan du vil bruge dette kameras muligheder til at tage dine feriebilleder.

En del af forberedelsen handler også om at finde ud af, hvad du skal bruge dine billeder til. Skal de lægges på nettet, så familie og venner kan se dem, eller er det kun for din egen fornøjelses skyld? Er det for at dokumentere hvad du selv har set og oplevet, eller er det for at fortælle en historie, om det sted du besøger? Måske dette svar skal influere den måde du fotograferer på, eller de billeder du vælger at vise frem?

Herunder: *Den Forbudte By, Beijing, Kina. Nikon D3s, 1/160 sek ved f/2,8, ISO 2000, 70mm (Nikkor 24-70mm f/2,8). Billedet er taget håndholdt og er et panorama, sammensat af ni selvstændige billeder fotograferet i højformat. Det endelige billede er på 12.733 x 3.880 pixels.*

En huskeliste til forberedelsen:

- Research de steder du skal besøge
- Prøv at fotografere fra de mindre åbenlyse steder
- Tag postkort-billedet og prøv så andre vinkler
- Tal med de lokale og spørg dem til råds
- Tag en guidet tour, men kom selv tilbage en anden dag
- Planlæg hvilket udstyr du skal bruge
- Slæb ikke for meget udstyr med
- Husk at fødderne er den letteste og billigste zoom
- Vid i forvejen hvordan dine billeder skal bruges

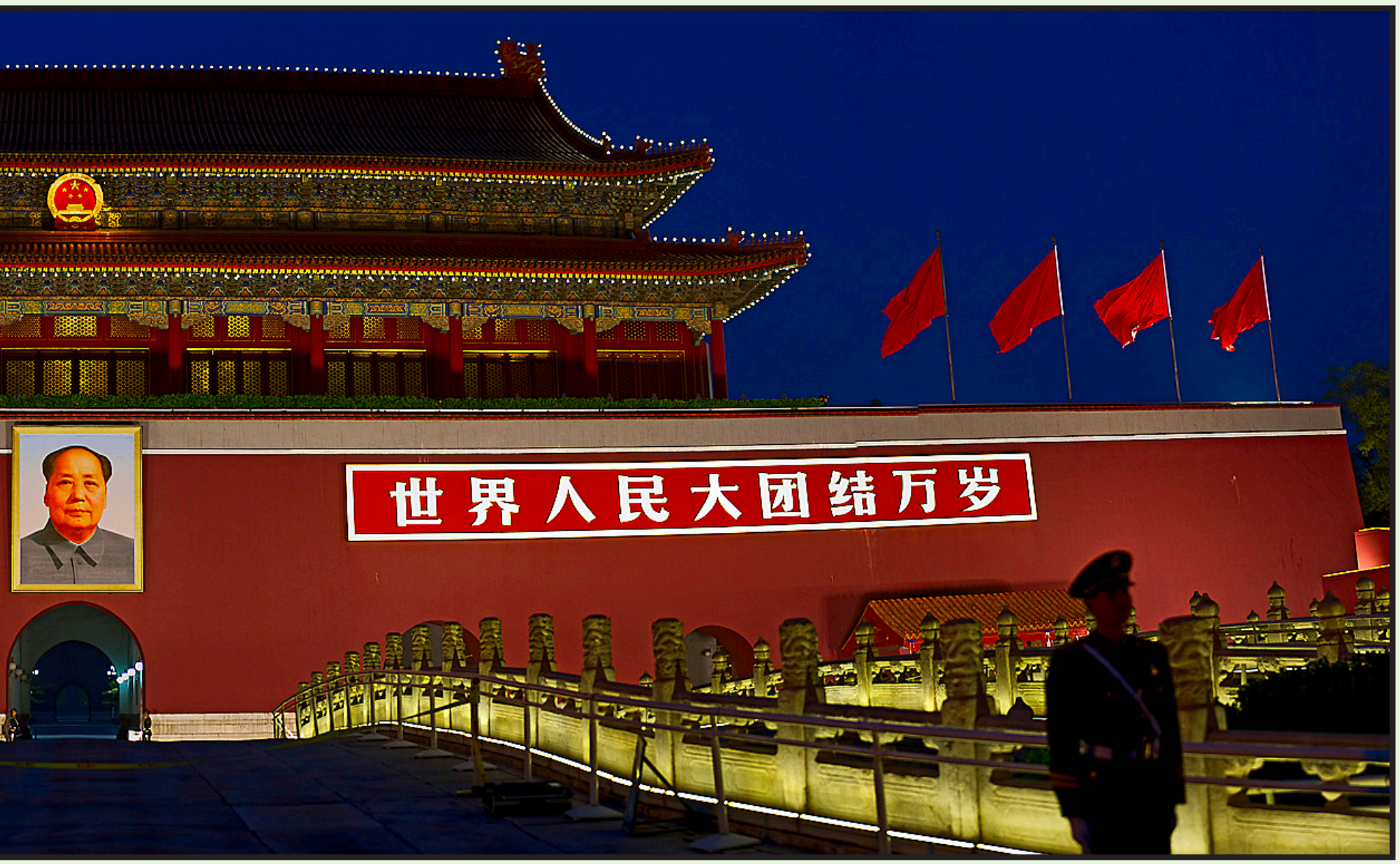

Kapitel 2

"Et godt billede forhindrer et øjeblik i at løbe væk ."

~ Eudora Welty

Husk at uddanne dig selv

Min gamle lærermester sagde altid: *"Kend dit grej og du ved hvilke billeder du tager"*, og det havde han ret i. De fleste hader at sidde med en manual i skødet, og kameraet i hænderne, og så er det jo dejligt, der findes kurser, fotoklubber eller venner, der måske ved lidt mere om fotografering end en selv. Uanset hvilken "metode" du anvender, til at uddanne dig selv, vil tiden brugt med at lære dit udstyr at kende, være blandt de bedste investeringer du kan lave, for at forbedre dine billeder.

De fleste kameraer i dag kommer med en række forskellige programmer. De firmaer der producerer kameraer gør sig stor anstrengelse for, at lave mere eller mindre automatiserede programmer på kameraerne, der kan forbedre dine billeder, og alligevel tages 99 % af alle billeder på programmet "Auto". Moderne kameraer i dag kaldes ofte for "Point and Shoot" eller "Peg og Skyd" – men at bruge dem på denne måde svarer til at pege *og så skyde sig selv i foden*. For selv om kameraerne er mere smarte i dag end nogensinde før, kan kameraet dog ikke vide, hvad det er du fotograferer, eller hvordan du ønsker at fotografere det. Hvis du vil have bedre billeder med hjem fra ferien (eller i alle andre sammenhænge naturligvis), er det op til dig at hjælpe kameraet på vej.

PRO TIP

Nyt kamera? Lad være med at købe et nyt kamera eller andet nyt fotografisk grej, dagen før du tager på ferie. Køb det en måned eller to før du skal af sted, så du har lejlighed til at lære det at kende.

Nu er der naturligvis dem (og vi er mange), der nemt duperes af annoncer, og tror fotografiets hellige gral bliver meget nemmere at finde, hvis vi lige har en bestemt dims med i tasken. Det er naturligvis ikke tilfældet, men derfor kan man jo godt prøve alligevel. Det korte og det lange er: Lær dit kamera og dit grej at kende, før du farer ud og investerer i noget nyt!

Næsten alle digitale kompaktkameraer har programmer der er beregnet specielt på brug i forbindelse med portrætfotografering, landskaber, sport samt makro, og flere af dem tilbyder også særlige programmer til børn, modlysfotografering, natfotografering, og andre ting. Det varierer naturligvis fra kamera til kamera, men det er et rigtigt godt råd, at lære disse programmer at kende, og forstå hvad de gør.

Til venstre: *Noget af det grej jeg selv bruger når jeg fotograferer. Jeg kunne dog aldrig drømme om at fotografere en opgave med helt nyt grej. Jeg sætter altid en ære i at lære mit udstyr ordentligt at kende, før jeg bruger det i forbindelse med konkrete opgaver.*

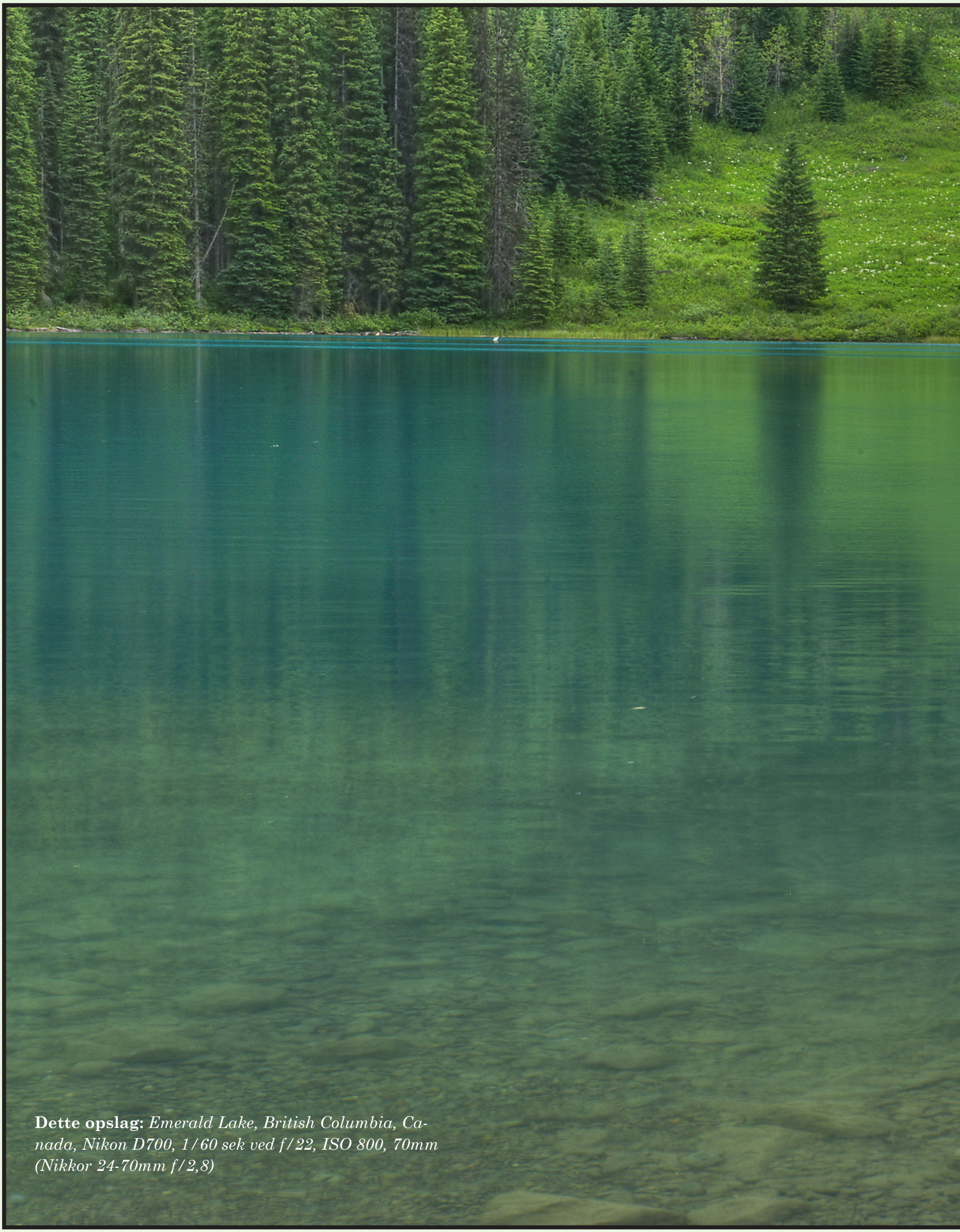

Dette opslag: *Emerald Lake, British Columbia, Canada, Nikon D700, 1/60 sek ved f/22, ISO 800, 70mm (Nikkor 24-70mm f/2,8)*

De forskellige programmer gør f.eks. følgende, når du tager billeder:

- Portrætfotografering: Åbner blænden op, så det bliver muligt at få en uskarp baggrund
- Landskabsfotografer: Stoppe blænden ned, så man får maksimal dybdeskarphed
- Sport: Prioriterer lukkerhastigheden, så man kan fastfryse hurtige bevægelser
- Makro: Bruges når man skal tage nærbilleder

Naturligvis kan alt dette også gøres manuelt, men det er en nem og hurtig måde at indstille sit kamera, uden man behøver tænke så meget over, hvad det er der sker.

Hvad er så det rigtige for dig? Det kommer an på, hvad du vil med dine fotografier. Hvis du er tilfreds med "bare at tage billeder", så lad kameraet stå på "Auto". Vil du gerne have lidt mere kontrol, og gøre dine billeder en smule bedre, så brug som minimum de forskellige programmer (scener), der er indbygget i kameraet. Er du lidt mere ambitiøs, så skal du lære at bruge A- og S-programmerne, og for den ultimative kontrol, skal du bruge kameraet i fuld manuel funktion (M).

Lysmåleren i de moderne digitale kameraer bruges til at sikre at dine billeder er korrekt belyst. Desværre er den også relativt nem at "snyde", forstået således, at den ikke kan vide præcist, hvad det er du fotograferer. Derfor vil et billede taget i et snelandskab næsten altid blive undereksponeret, mens et billede taget i skumringslyset ofte blive overeksponeret. Uden at blive alt for teknisk skyldes dette, at lysmåleren i kameraet vil forsøge at lave en eksponering, der gør at scenen (det du fotograferer) bliver gennemsnitligt belyst.

Hvis jeg så skal fotografere en anden person, der står foran en hvid væg, eller med en hvid overskyet himmel som baggrund, bliver personen jeg vil fotografere ofte undereksponeret (alt for mørk). Derfor har mange kameraer også mulighed for at man kan hjælpe lysmåleren lidt på vej, ved hjælp af det der kaldes eksponeringskompensation (ofte en lille knap med et "+/-" symbol). Lær at bruge denne funktion i dit kamera, hvis den findes, for den kan hjælpe dig til at tage exceptionelle billeder i situationer, hvor andre må give op. Man har måske lært at en fotograf altid skal have solen i ryggen, men det er bestemt ikke længere rigtigt. I vore dage, og med de moderne kameraer, kan man sagtens fotografere op mod solen, hvis man ved, hvordan man skal indstille sit kamera.

Så find manualen frem, og gå udenfor og øv dig med dit kamera – inden du tager på ferie – så vil du komme hjem med langt bedre feriebilleder, end du overhovedet ville have turdet drømme om!

Mange kompaktkameraer og spejlreflekskameraer tilbyder endvidere programmer kaldet P, S, A og M (Canon kalder dem for P, Tv, Av og M):

- P: Program – du får mulighed for at lave mindre variationer i forhold til den indstilling kameraet vælger som den bedste til en give scene
- S: Lukkertidsprioriteret (Shutter) – du bestemmer selv lukkerhastigheden og blænden indstilles automatisk for at give dig den rigtige eksponering
- A: Blændeprioriteret (Aperture) – du bestemmer selv blænden og lukkerhastigheden indstilles automatisk for at give dig den rigtige eksponering
- M: Manuel – du bestemmer selv både lukkertid og blænde, men kan bruge den i kameraet indbyggede lysmåler, til at sikre du får den rigtige eksponering

Lad være med at tro, du kan tage kameraet med på ferie og først hér begynde at bruge de forskellige programmer. Det vil frustrere dig og du vil med sikkerhed vende tilbage til blot at fotografere på Auto. Brug i stedet nogle uger INDEN du tager på ferie, til at lære dit kamera at kende. Tag det samme billede på flere forskellige programmer, og kig så billederne igennem på computeren

Modsatte side: *Sakura festival i Kbh. Nikon D3s, 1/2500 sek ved f/5.6, ISO 200, 200mm (Nikkor 70-200mm f/2,8)*

Herunder: *Ved Allesstener i Sydsverige. Nikon D3, 1/80 sek ved f/22, ISO 200, 24mm (Nikkor 24-70mm f/2,8)*

Kapitel 3

”Livet er det der foregår, mens du har travlt med at lægge andre planer”

~ John Lennon, Beautiful Boy

Modsatte side: *Det Himmelske Tempels have i Beijing, Kina. Nikon D3s, 1/160 sek ved f/5.6, ISO 220, 75mm (Nikkor 70-200mm f/2,8)*

Hvor er det gode billede?

I de foregående to kapitler har vi talt om, hvad du skal gøre inden du rejser på ferie. Dette kapitel handler om hvad du skal gøre, når du endelig kommer frem. Hvor er det gode billede? Det er i virkeligheden ganske enkelt, og jeg skal nok forklare det lidt nærmere, men det handler i bund og grund blot om at træne sin visuelle muskel og give sig god tid.

Vi lever i en verden, hvor vi haster fra det ene punkt til det andet. Vi er så optaget af at komme til det næste sted, at vi slet ikke giver os tid til at nyde nuet. Det lyder må-

”Hvis man finder en scene, vil aktørerne selv dukke op” *~Jay Maisel*

ske lidt helligt eller højtravende, men det er sandt, og først på listen over alle de ting man kan gøre, for at tage bedre feriebilleder, da denne e-bog skulle skrives.

Træn den visuelle muskel

Hvis en bodybuilder vil stille op i en konkurrence for at vinde et mesterskab bruger vedkommende al sin tid på at træne. Der løftes vægte dagen lang i et meget kontrolleret træningsprogram, selv kosten planlægges i detaljer og intet overlades til tilfældigheder. Med daglig træning kan man opbygge sin muskulatur, og kun på denne måde kan man som bodybuilder konkurrere med de bedste. At blive god til at fotografere handler i virkeligheden meget om det samme. Den visuelle muskel skal trænes.

Når vi sammenligner de billeder vi selv tager med andres, undres man ofte over, hvordan det kan være at man ikke selv kan tage lige så gode billeder som andre. Man undskylder det måske med at andre har et bedre kamera, et større objektiv, eller andet udstyr der er professionelt og langt dyrere end det man selv ejer. Sagen er dog at det meget sjældent har noget med kameraet, objektivet eller udstyret at gøre.

Den visuelle muskel bliver ikke trænet, hvis man kun tager billeder en gang

Til venstre: *Hjørnet af Store Strandstræde og Nyhavn. Nikon D3s, 1/800 sek ved f/2.8, ISO 200, 200mm (Nikkor 70-200mm f/2,8)*

Dette billede: *Abraham Lake, Rocky Mountains, Canada. Nikon D700, 1/1000 sek ved f/22, ISO 200, 36mm (Nikon 24-70mm f/2.8).*

imellem. Selv om familien og vennerne bliver glade for, man har kameraet med til festen, på ferien eller i andre sammenhænge, gælder det - at jo mere du fotograferer, desto bedre bliver du til at tage billeder.

Dette er en lektie jeg har lært af Jay Maisel, en kendt fotograf fra New York. Han er gadefotograf, og der går sjældent en dag, uden han har været på gaden en times tid eller to med sit kamera. For som han siger: ”Det er sådan jeg træner min visuelle muskel”.

At tage billeder handler nemlig i højere grad om at se billeder, end det handler om kamera og udstyr.

Men hvordan kan det være, man kan gå ved siden af en fotograf som Jay Maisel, fotografere de samme ting som han, og alligevel er hans billeder så meget bedre end dem man selv kan tage? Hvis man ser Jay, når han går på gaden med sit kamera, vil man se han ikke har travlt. Han giver sig god tid og er altid årvågen. Hans udgangspunkt er: ”Hvis man finder en scene, vil aktørerne selv dukke op” - med andre ord: Han leder efter en interessant baggrund for hans billeder, og venter på at mennesker skal bevæge sig ind foran baggrunden. Han er forberedt, ser dem komme på afstand, og står allerede klar med kameraet for øjet, i det øjeblik de træder ”op på scenen”.

Til højre: *Gefionspringvandet ved Langelinje. Nikon D3s, 1/800 sek ved f/2.8, ISO 200, 200mm (Nikkor 70-200mm f/2,8)*

Giv dig tid

Hvis man ser en ung mand stå på togperronen, med en buket blomster gemt bag ryggen, er det jo ikke umuligt, han venter på sin kæreste eller hustru. Hvorfor ikke allerede dér finde det bedste sted at fotografere dette møde, og så vente sammen med manden? Nu kan man lave en hel serie af billeder. Måske han er lidt nervøs og tripper mens han venter - kan du fange dette i et billede? Måske hans ansigt lyser op når han ser henne stå af toget? Måske de krammer hinanden? Han giver hende blomsterne, hun kigger ned på buketten, smiler, kigger op på ham? Det er et helt drama der udspilles foran dit kamera, og fordi du var vågen, og forudså denne situation opstå, har du måske mulighed for at fange det med dit kamera.

Jo mere man træner sin visuelle muskel, desto bedre vil man være, til at forudse de billeder der opstår foran ens øjne. Man er forberedt på de kommer og behøver ikke hele tiden ærgre sig over, man ikke nåede at fotografere dem.

Der er ikke noget kedeligere end at fotografere mennesker, der står med armene ned langs siden. Det er langt mere spændende når mennesker foretager sig noget. Det kan være at læse en bog eller en avis, at tale i mobiltelefonen, at klø sig på knæet, at bukke sig ned for at samle noget op, i samtale med et andet menneske. For ønsker man at formidle "livet" som fotograf, er det "livet" man skal fotografere. En mor der kommer med sit barn i en klapvogn, hvor barnet taber et stykke legetøj. Vær forberedt - for moderen vil bukke sig ned, samle legetøjet op, og give det til barnet igen. Dette vil blive et "øjeblik" der

potentielt kan skabe et godt og interessant billede, og du ved det, allerede inden det sker, og du er klar med kameraet til at forevige dette "øjeblik".

Men det handler ikke kun om situationer eller handlinger. De fleste ved, der er visse farver der "vibrerer" bedre med hinanden end andre. Måske går du forbi en café med orange stole udenfor på gaden. Hvorfor ikke vente og se, om der skulle komme en gæst med en blå skjorte eller T-shirt og sætter sig i stolen? Du går forbi en rød væg. Hvorfor ikke holde en pause og vente for at se om en person med en grøn eller mørkegul bluse går forbi? Man kan lære hvilke farver der "vibrerer" godt med hinanden - så hvorfor ikke træne sin visuelle muskel, så man kan forudse de billeder der opstår når disse farver sammensættes foran vore øjne, så vi kan tage nogle spændende billeder?

Jeg vil varmt anbefale dig, du begynder at træne din visuelle muskel. Se med øjet før du ser med kameraet. Hvad finder du spændende? Hvor er historien i et billede? Kan du fange denne historie og formidle den? Hvis du vil være rigtig god med et kamera, skal du også bruge tid på at observere og fotografere.

Modstående side: *Rosenborg slot i København. Nikon D3s, 1/2500 sek ved f/2.8, ISO 200, 70mm (Nikkor 70-200mm f/2,8)*

Herunder: *Amelienborg slotsplads i København. I stedet for at tage de traditionelle billeder af livgarden, så prøv at finde noget du kan fotografere, der fortæller en historie. Som f.eks. gardernes støvler der er poleret med vat og spyt, for at give den særlig blanke glans. Billedet er taget på knæ foran garderen, der noget undrende så til, mens jeg lå foran ham, for at fotografere hans fødder.*

Nikon D3s, 1/13 sek ved f/15, ISO 200, 200mm (Nikkor 70-200mm f/2,8)

Den lange lukkertid kræver en usædvanligt rolig hånd ved denne brændvidde (200mm), så jeg måtte knæle ned, og støtte albuen på knæet.

Kapitel 4

”Man tager ikke et billede, man laver det”

~ Ansel Adams

Modsatte side: *China World Trade Center i Beijing, Kina.*

Der var med dette billede tale om en meget vanskelig eksponering, fordi det udefra kommende sollys (lige før solnedgang) skabte mange reflekser i de farvede glasflader, som jeg gerne ville fange.

Nikon D3s, 1/160 sek ved f/7.1, ISO 1600, 50mm (Nikkor 50mm f/1.4)

Vær kritisk

Jeg har som nævnt i kapitel 3 haft fornøjelsen af, at deltage i et af Jays kurser. Lad det være sagt uden omsvøb: Den mand er ganske enkelt forunderlig. Ikke alene er han en fantastisk fotograf, han har også noget at dele ud af.

Hans kritik er iskold, for som han skrev i en artikel jeg læste for mange år siden: *"Who needs another idiot to say 'Great picture', when what you really need is a kick in the butt to do better?"*

Uden omsvøb vil jeg dele et par af Jay Maisels tørre og meget lakoniske kommentarer, der er kendt for at falde, under hans kurser i New York. Udover at være hylende morsomme, er det også gode råd, jeg bestemt har lært meget af. Jeg tillader mig at oversætte fra engelsk til dansk...

Klassisk Jay kommentar... til nogen der tydeligvis var sat fast med velcro til deres fotostativ, og skød en ekstraordinær stor mængde billeder fra nøjagtigt den samme position. *"Flyt røven"*. Man må antage at kameraet følger med fotografen.

En anden klassisk Jay kommentar faldt ved en workshop i Wyoming. En deltagers billede af en elg, der var ved at skifte pels,

> *"Jeg tror egentlig du var skide ligeglad med dette billede da du skød det, for du får ikke mig til at interessere mig en skid for billedet nu"*
>
> *~ Jay Mesisel*

Day Care

Dette billede: *Lake Louise, Banff National Park, Canada. Nikon D700, 1/320 sek ved f/32, ISO 200, 98mm (Nikkor 70-200mm f/2.8).*

med pelsen hængene i laser, der fik en til at tænke på tæppet fra et billigt, gammelt og nedslidt motel, var oppe på skærmen, og fik en fra workshoppen til at udtrykke et højlydt *"åårhhhhhhhh»*. Jay kigger derover og siger: *"Der fødes sgu idioter hvert eneste minut"* (There's a sucker born every minute).

Joe McNally fik også kærligheden at føle, da han under et kursus skød en længere serie billeder fra det samme sted: *"Sådan skal det gøres McNally. Fed variation. Var dine skide fødder naglet fast til gulvet?"*

En sidste kassiker fra Jay Maisel: En fyr kommer til ham med en hel kasse af billeder fra Slot Canyon (i Arizona). Første billeder bliver vist, og Jay siger: *"Det er pænt. Men faktisk tror jeg ikke du udfordrer dig selv med at skyde alle disse billeder, for jeg tror aldrig jeg har set et dårligt billede af Slot Canyon"*. Det anden billede bliver vist for Jay og han siger, *"Ved nærmere eftertanke..."*

Hvordan ser du dine egne billeder? Fyldes du med stolthed, tænker du tilbage på øjeblikket det blev taget, eller ærgrer du dig over de ting du kunne have gjort bedre? Sagen er blot at det i virkeligheden ikke alene handler om hvordan du ser dine egne billeder. Hvis de skal vises for andre, er det måske værdifuldt at tænke på, hvordan de ser dine billeder.

Du har en referenceramme. Du var til stede da billedet blev taget, og derfor betyder det måske mindre om du lige får fanget det fantastiske lys i dit kamera. Når du ser billedet, bliver du mindet om, hvordan der så ud da du tog billedet, fordi du jo selv var til

stede. Men andre – der kigger på dine billeder, efter du er kommet hjem fra ferie – var jo ikke til stede, og kan ikke huske hvordan der så ud. Dette er godt at tænke på når du skal fotografere: Når du kommer hjem og skal vise dette billede til andre, har det så fanget øjeblikket, stemningen, lyset? Er billedet en gengivelse af den oplevelse du havde, da du tog billedet?

Vi har alle prøvet at sidde og bladre igennem hundredevis af intetsigende feriebilleder. Naturligvis er vi venlige og udtrykker beundring, men kan billederne stå alene uden en forklarende beretning? Selv om de fleste billeder sagtens kan beriges med en beskrivende billedtekst, skal billedet stadig kunne stå alene, og når man vælger de billeder fra ferien, man vil vise for andre, gør man klogt i at have dette i baghovedet. Vil beskueren få noget ud af at se dette billede, uden en medfølgende forklaring fra din side?

Når du skal vælge de billeder du vil dele med andre fra din ferie, så tænk på sammenhæng og kontekst. Billederne skal helst fortælle en historie: Historien om din ferie! Hvis vejret er en del af denne historie, så skal der et eller to billeder med, der formidler hvordan vejret var. Er det stederne du besøgte, der er det vigtigste element fra din ferie? Er det stemningen? De mennesker du var sammen med, eller dem du besøgte? Det der er vigtigt, er det der skal med, og alt det andet – hvor fantastisk det end måtte være – skal fylde mindre i den samling af billeder du viser for andre.

Modstående side: *Markeder i fremmede lande, kan give mange fantastiske muligheder for billeder. Gå tæt på, og udfyld rammen i billedet.*

Nikon D3, 1/400 sek ved f/10, ISO 400, 56mm (Nikkor 24-70mm f/2,8)

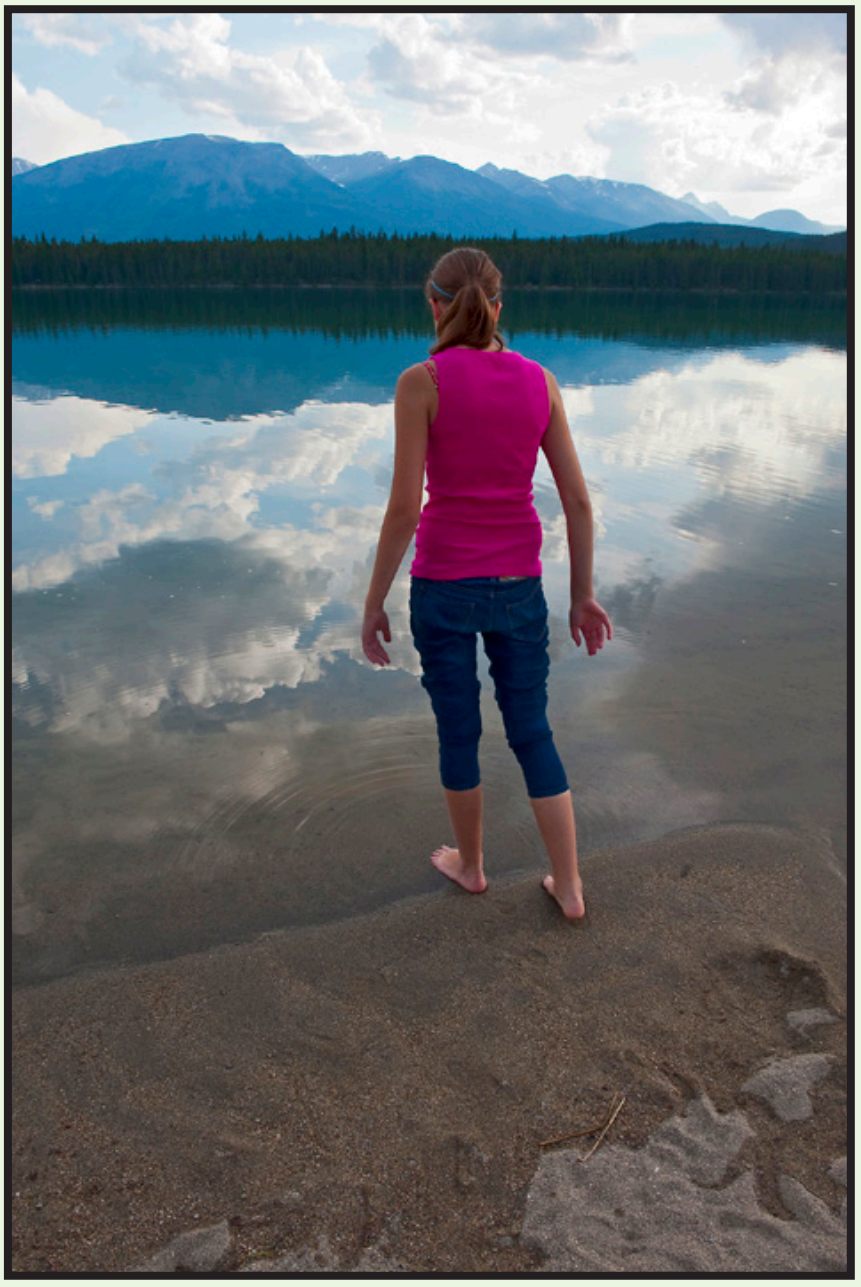

Herover: *Lake Anette, Canadian Rocky Mountains, Canada. Nikon D700, 1/50 sek ved f/22, ISO 560, 26mm (Nikkor 24-70mm f/2,8)*

Hvad er så det rigtige antal billeder? 30-40 billeder virker passende til at beskrive en ferie. Hvis de enkelte billeder alle indeholder en lille historie, og ikke bare er endnu et billede af den slags man allerede har set hundredevis af før, så vil folk være fastholdt i lang tid, selv med kun 20 billeder fra ferien.

Så vær kritisk overfor dine egne billeder, og gem så alle de andre billeder til dig selv, for de skal naturligvis ikke slettes, og selv om de ikke er med i det album der vises til andre, kan du naturligvis stadig selv have glæde af at kigge på dem, og mindes din ferie.

Kapitel 5

"Det tilfredsstiller mig at tage amatørfotografier af mine have, og det tilfredsstiller min have, jeg får mine billeder til at se professionelle ud"

~ Robert Brault

Modstående side: Det Himmelske Tempel, Beijing. *Nikon D3s, 1/2000 sek ved f/2.8, ISO 200, 70mm (Nikkor 24-70mm f/2,8)*

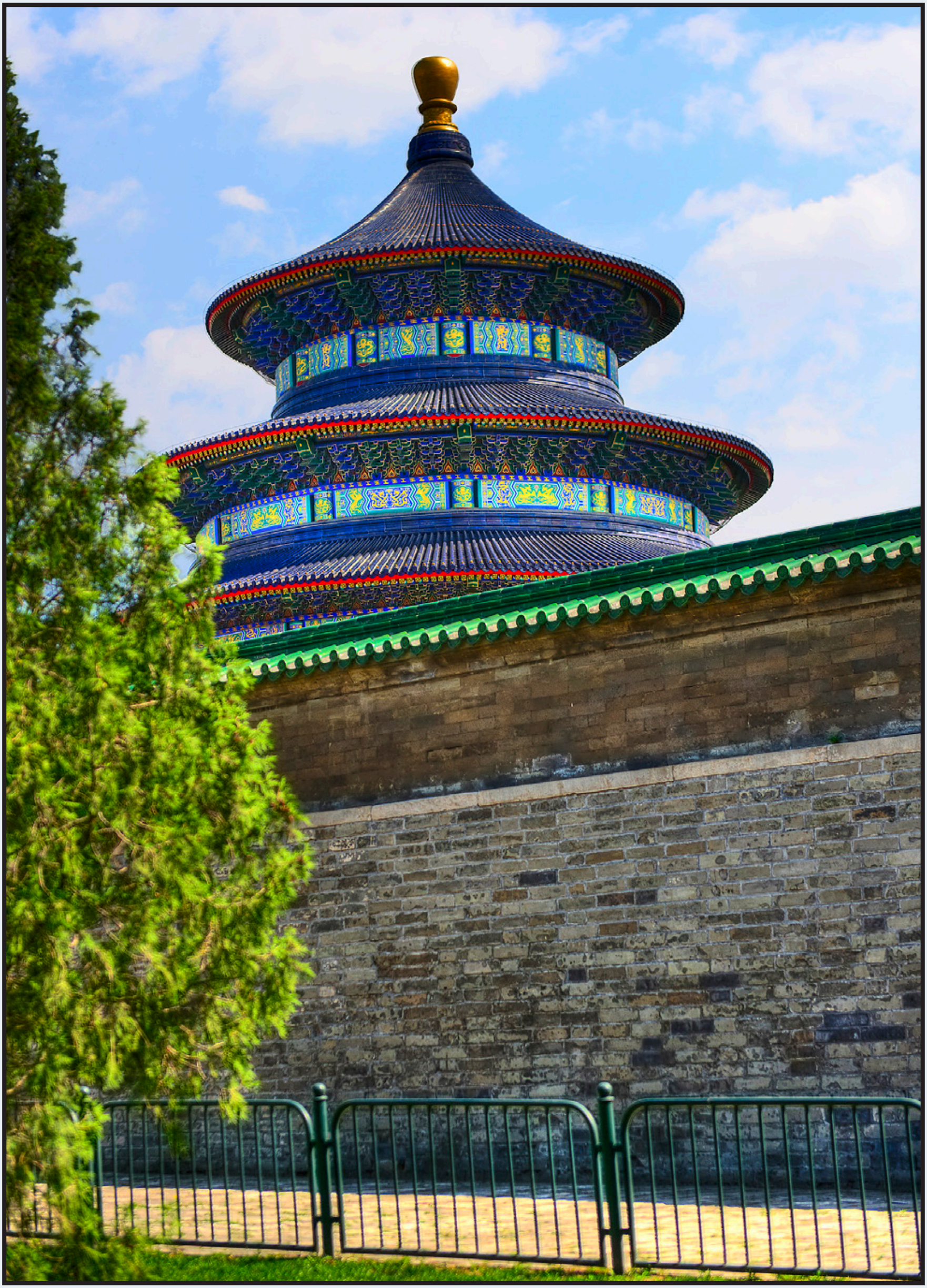

Brug døgnet, vejret og lyset

Hvis du spørger mig, hvad der er den største forskel mellem en professionel rejsefotografs billeder, og så alle andres billeder, er der mange ting man kan nævne. Den største fællesnævner er dog uden tvivl det tidspunkt af døgnet billederne er taget på.

Det handler om at bruge hele døgnet, vejret og de lysforhold der nu engang hersker, og bruge dem til sin egen fordel. I forbindelse med forberedelsen til at skrive denne e-bog skulle jeg tage nogle lidt mere utraditionelle billeder af forskellige seværdigheder i København. For at sikre mig, jeg fik de bedst tænkelig billeder, brugte jeg et par dage til at udvælge og besøge de seværdigheder jeg ville fotografere. Hvorfor? Fordi jeg ville finde ud af hvilket tidspunkt på dagen lyset var bedst. Nu undrer du dig sikkert over, hvorfor det skulle gøre den store forskel, så tillad mig at forklare lidt nærmere.

Den gyldne time

For fotografer er "den gyldne time" tiden lige før og efter solopgang og -nedgang. På dette tidspunkt står solen lavt over horisonten. Her skifter sollyset karakter, og bliver blødere såvel som varmere. Hvis man som fotograf vil finde dette lys, er det derfor vigtigt at kende solopgangs og -nedgangstider, såvel som hvor solen står op og går ned (retningen).

Midt på dagen er solen en meget hård lyskilde, der kaster hårde og nådesløse skygger - noget vi fotografer ikke bryder os specielt meget om, da lyset ikke er specielt flatterende og meget kontrastfyldt, hvilket måske er meget godt til landskaber, men ikke specielt velegnet til mennesker. Men i den gyldne time får hudtoner et særligt skær, lyset bliver blødt og "omslutter" det vi fotograferer på en helt anden måde end midt på dagen. Skyggerne bliver længere, og selv om de bevarer en del af deres kontrast, og dermed egner sig godt til at accentuere (eller forstærke) strukturer, bliver de ikke nødvendigvis hårdere.

Kontrast og konturer

Hvis vi fotograferer bygninger eller landskaber, får man altid bedre billeder, hvis lyset kommer fra siden eller over det vi fotograferer. Et godt eksempel på dette er Amalienborg slotsplads. Det palæ, der ligger vinkelret på solen, vil altid fremstå mest kontrastfyldt og gøre sig bedst på et billede, mens det palæ (der på et givent tidspunkt af dagen) belyses direkte forfra af solen eller henligger i skygge, nemt kan virke lidt fladt og uden struktur.

Tænk på en murstensvæg. Hvis lyset rammer væggen direkte forfra, kaster højdeforskellen mellem mursten og furer ikke skygger, men hvis lyset kommer ovenfra eller fra siden, vil murstene kaste skygger i furerne, og vil give væggen lidt mere dimension og struktur.

Når vi fotograferer landskaber og bygninger, er det derfor vigtigt at tænke på, hvor lyset kommer fra. Fra siden er bedst, og lange skygger er bedre og mere interessante end korte skygger.

Skal vi fotografere mennesker i stærkt sollys, er det næsten altid bedre at fotografere dem op mod solen (så de står med ryggen til solen), for ellers risikerer man de står og misser med øjnene op mod den stærke sol. Brug i stedet eksponeringskompensationen (som omtalt i kapitel 2) eller blitzen som udfyldningslys (det vender jeg tilbage til i kapitel 6).

Vejret skal bruges

Selv om hårdt lys, kontrast og lange skygger sagtens kan bruges til vores fordel, når vi skal fotografere bygninger eller landskaber, er det en helt anden snak, når vi skal fotografere mennesker. Professionelle fotografer benytter ofte en såkaldt 'softboks', der er en meget stor lyskilde. Det gør vi for at lave et – for mennesker – mere flatterende og blødt lys. Når almindelige mennesker (uden fotografisk baggrund) er på ferie, så bliver de kede af, at det er overskyet, for de tænker, man altid får de bedste billeder når solen skinner. Sagen er dog, vi skal være glade, når Vorherre ruller verdens største softboks ud (skyerne), for så kan vi lave fantastiske billeder af mennesker, vi kan få nogle anderledes og spændende billeder af landskaber, og vi kan sagtens fotografere bygninger og andre ting – så skal vi bare lidt tættere på.

Drivene skyer kan også udgøre et fantastisk drama, hvis man tager billeder på lang lukkertid over flere sekunder. Dette er naturligvis ikke muligt midt på dagen, hvor der er for meget lys (med mindre man bruger et såkaldt ND-filter, der reducerer mængden af lys der kommer frem til kameraets sensor), men lige efter solnedgang, kan man sagtens tage billeder på stativ af drivene skyer, der på denne måde får et næsten silkeagtigt skær. Det samme gælder vand der er i bevægelse. Et oprørt hav, kan få et meget drømmeagtigt skær, hvis det fotograferes ved lang lukkertid, men sørg for at få noget med i for- eller baggrund, der ikke er i bevægelse.

Lyn og tordenvejr, kan også være spændende. Dette fotograferes bedst om natten, så man kan fotografere billeder med meget lange eksponeringer. Find et sted med læ for regn og vind, sæt kameraet på et stativ, og vælg en meget lang lukkertid (gerne 15 sekunder eller mere), og tag så en masse billeder. Måske er du heldig og får et billede med et eller flere store lyn, der knitrer hen over himmelen. Igen er det vigtigt at have noget med i for- eller baggrund, der kan fungere som visuel reference, for det man fotograferer.

Døgnets rytme

Solnedgange og for den sags skyld solopgange er noget alle kan lide at fotografere. Her handler det om at finde det rigtige sted i god tid. Find et sted med godt udsyn til horisonten, og stil kameraet et sted, hvor du også får noget af forgrunden med. Måske kan du sætte kameraet bag nogle mennesker, der så kommer til at fremstå som silhuet i forhold til baggrunden. Men glem ikke at gå om på den anden side, og fotografer de selvsamme mennesker, som de nu sidder badet i det smukke og gyldne lys fra solen.

Billedet på forrige opslag: *Fyrtårnet i Malmö havn. Sverige. Nikon D3s, 1/1600 sek ved f/6,3, ISO 200, 56mm (Nikkor 24-70mm f/2.8).*

Dette billede: *Olympus E-520, 15 sek ved f/22, ISO 100, 17mm.*
(Da jeg ikke selv havde et billede af lyn ved nattetide, er dette billede venligst udlånt af Martin Lauritsen)

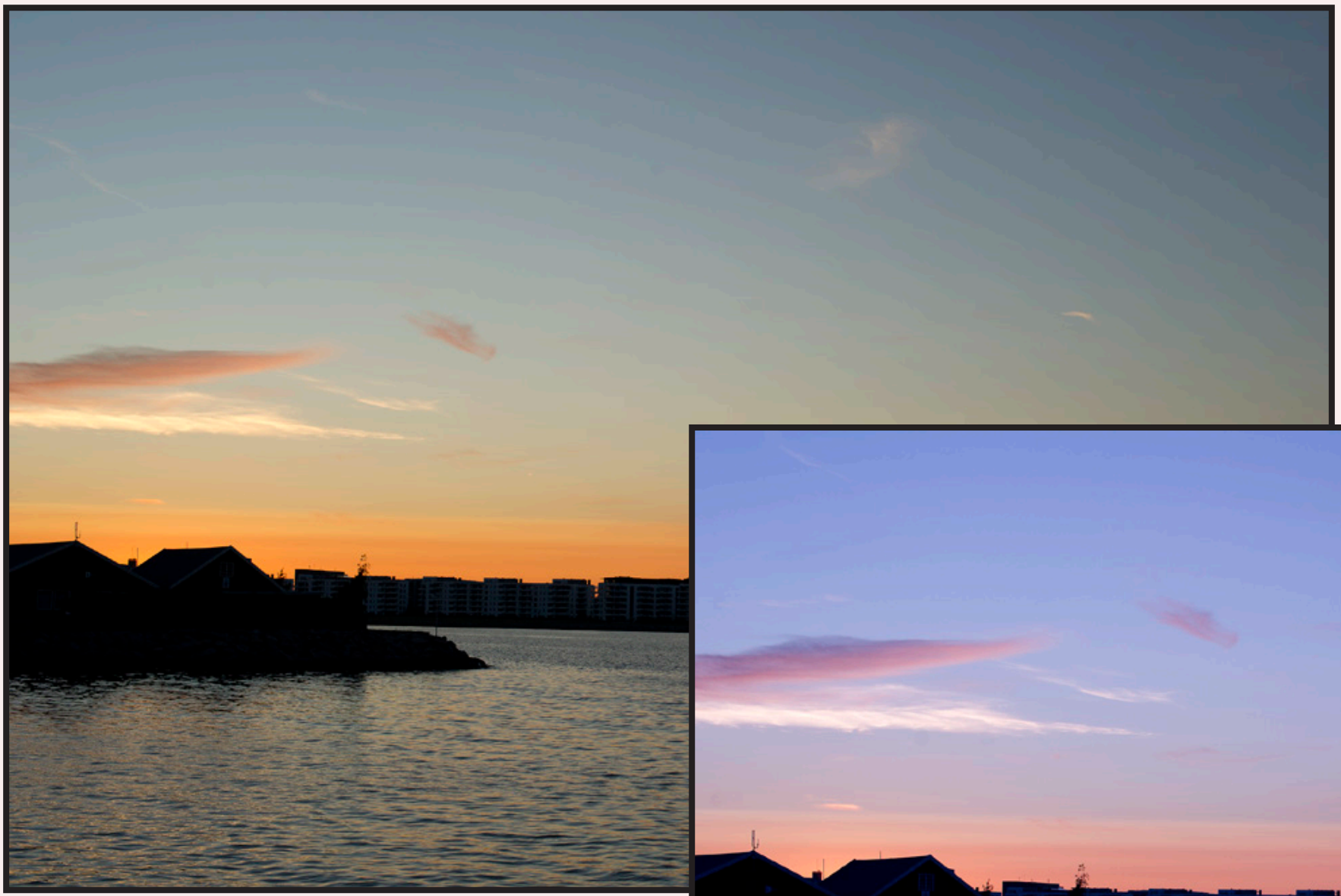

Herover: *Frihavnen København. Nikon D3s, 1/250 sek ved f/7.1, ISO 200, 50mm (Nikkor 50mm f/1.4). Hvidbalancen sat til dagslys.*

Et tip, du måske kan få glæde af, men som kræver du kender lidt mere til dit kamera.

Uden at komme ind på det tekniske, så kig i manualen og find ud af hvordan du skifter hvidbalancen på dit kamera. Vælg nu den hvidbalance der er beregnet til glødelamper, og fotografer nu byen i al dens lys i skumringstiden. Nu vil byens lys forekomme korrekt på billedet, men himmelen vil få en ekstra dyb og mørkeblå glød. Alternativt kan du instille hvidbalancen til flourocerende lys (lysstøfrør), og derved får himmels rødme en næsten lyserød eller lilla farvetone, og et ellers almindeligt billede kan få en næsten kunstnerisk karakter.

Vær dog opmærksom på, at har du mennesker med i billedet, vil de også komme til at se blå eller lyserøde ud. Med mindre de

Herover: *Frihavnen København. Nikon D3s, 1/250 sek ved f/7.1, ISO 200, 50mm (Nikkor 50mm f/1.4). Hvidbalancen sat til flouroserende (lysstofrør).*

er oplyst af glødelamper eller lysstofrørsbelysning. Alternativet kunne være at belyse dem med en blitz (som det er gjort med billedet på side xx), men det kræver til gengæld at man sætter er farvet film (såkaldt ”gel”) foran sin blitz.

Tiden efter solnedgang er også fantastisk. Her antager himmelen en meget smuk og mørkeblå farve, og skaber den rette stemning. Skal man fotografere byen med al dens lys, er tiden lige efter solnedgang også den bedste. Gadelygter og lys fra bygninger skaber en særlig stemning, og den mørkeblå himmelbaggrund sætter prikken over i'et.

Vær opmærksom på, når du tager billeder på tidspunkter, hvor der er mindre lys, er det en stor fordel at bruge et fotostativ, eller på anden vis understøtte kameraet (læs mere om dette i kapitel 6).

Den oprindelige betydning af ordet "fotografi" er at "male med lys", og der er nok intet, der kan gøre mere for dine billeder, end viden om- og forståelse for lysets indvirkning på dine billeder. Vær altid opmærksom på, hvor det gode lys er. Vær ikke bange for at fotografere under ekstreme lysforhold, men kend dit kamera godt nok, så du kan hjælpe det med at lave et korrekt eksponeret billede, når lyset er ekstremt.

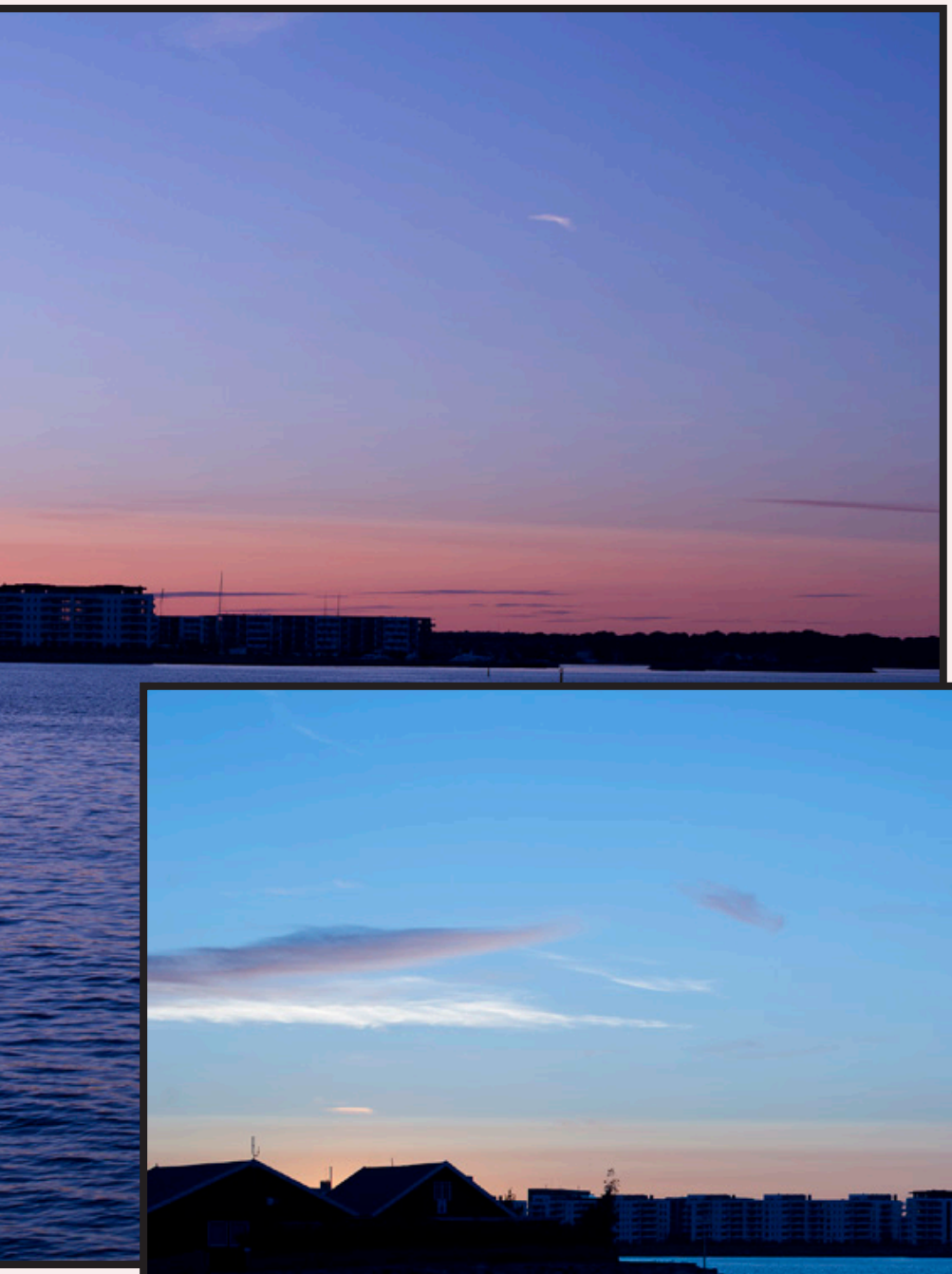

Herunder: *Frihavnen København. Nikon D3s, 1/250 sek ved f/7.1, ISO 200, 50mm (Nikkor 50mm f/1.4). Hvidbalancen sat til incandesent (glødelampe).*

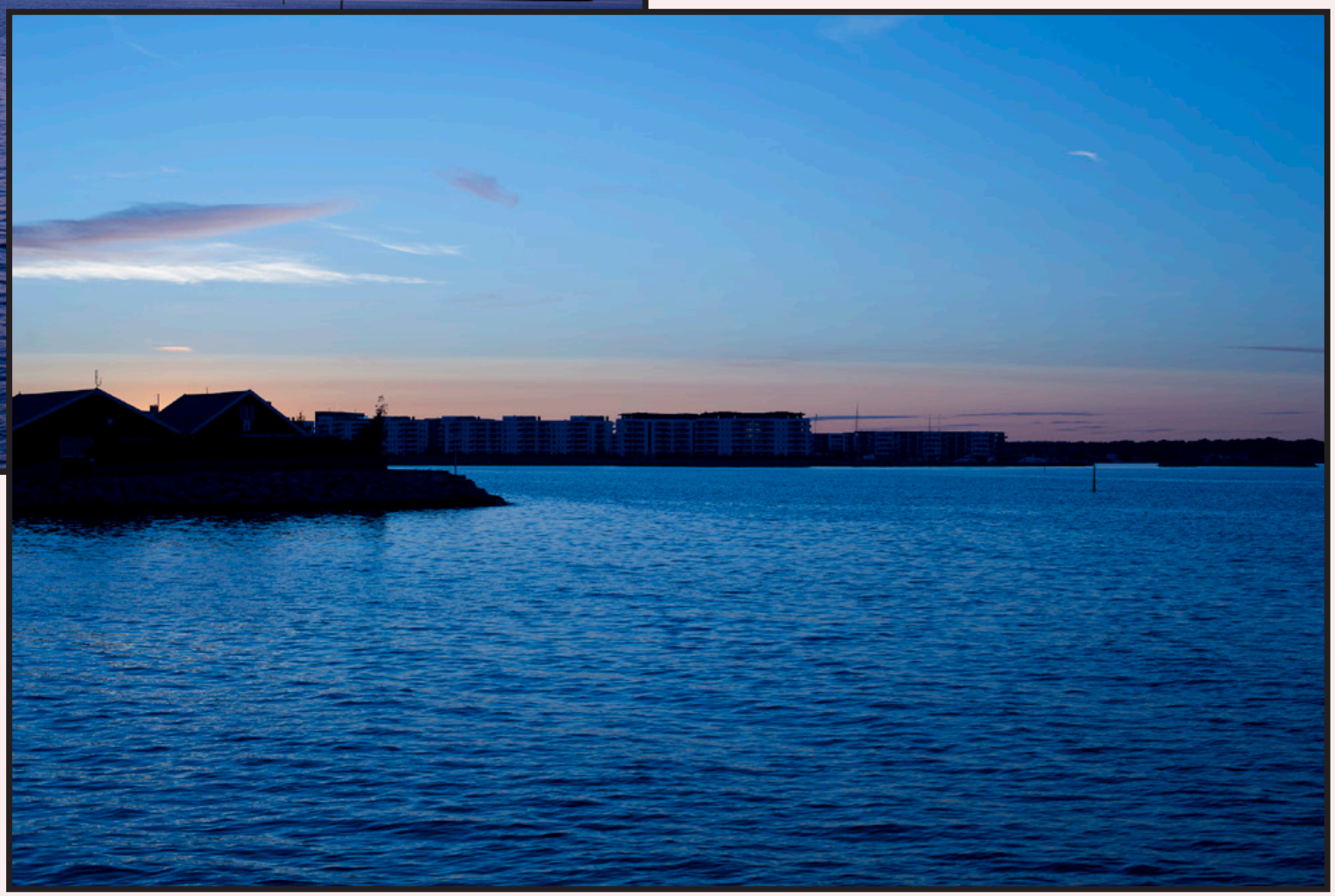

Dette billede: *Før solnedgang ved Vestre Ringsjön i Sverige. Nikon D3s, 1/60 sek ved f/11, ISO 200, 32mm (Nikkor 24-70mm f/2.8).*

Kapitel 6

"Billedet I sig selv interesserer mig ikke. Jeg ønsker kun at fange uanseelige bidder af virkeligheden"

~ Henri Cartier Bresson

Teknik der kan forbedre dine billeder

Komposition

Beslut dig for, hvad der er vigtigst, når du skal fotografere landskaber. Lad ikke horisontens linje skære midt gennem billedfeltet. Vælg i stedet at placere den i den nederste tredjedel af billedfeltet (hvis himlen er vigtigst) eller i den øverste tredjedel (hvis forgrunden er vigtigst). Naturligvis er der undtagelser for denne tommelfingerregel, men som udgangspunkt er det en god ide at have dette i baghovedet, da det er med til at skabe ro og balance i dine billeder.

Hvad skal med?

En af de ting man ofte ser i feriebilleder, er forsøget på at få både personer med og placere dem så også baggrunden er med. Det klassiske eksempel er et billede af en person foran en høj bygning eller et tårn. Ofte ender det med, man kun lige ser hovedet på vedkommende, eller at vedkommende er så langt væk, man næsten ikke kan genkende personen på billedet. Derfor er det en god idé at beslutte sig for, hvad der er vigtigt at få med i billedet. Er det personen eller Eiffeltårnet man vil fotografere?

Det skader aldrig at have mennesker med på billeder, for specielt i forbindelse med bygninger eller landskaber, kan de give en fornemmelse for storhed eller størrelsesforhold. På en måde bliver mennesker en referenceramme, der sætter det store billede i perspektiv. På den anden side er der heller ikke grund til at inkludere familien i alle de billeder man tager af seværdigheder. Tag hellere billeder af familien der

Herunder: *Kina. Nikon D3s, 1/500 sek ved f/6.3, ISO 200, 24mm (Nikkor 24-70mm f/2,8). Bemærk hvordan horisontlinjen ligger 1/3 fra den øverste kant i billedet.*

beundrer seværdigheden, og tag så billeder af seværdigheden. At ville gøre begge dele på samme tid, ender ofte med billeder, der ikke er specielt interessante.

Hvis du endelig skal inkludere familien i billedet af Eiffeltårnet, så find et andet perspektiv. Måske skal du ned på hug, og fotografere opad, så dem du fotograferer, bliver lige så høje (rent visuelt) som det bagvedliggende Eiffeltårn.

Udfyld billedfeltet

Et andet godt råd jeg kan give er: Udfyld billedfeltet! Find en komposition der fylder hele billedfeltet med det der er vigtigt og du vil fotografere. Hvis du vil lave et portræt af en gruppe mennesker, så sørg for de rykker tæt sammen, og gå så tæt på, så de fylder hele billedet. Skal du fotografere et par mennesker sammen, så få dem til at stille sig helt tæt sammen, og evt. hælde hovederne lidt mod hinanden, og fyld så hele billedfeltet med deres ansigter.

Vælg hvad du vil fokusere på

Husk også på, at centrum i billedfeltet ikke behøver indeholde det mest interessante element i billedet. Nu kan det jo blive et problem, fordi kameraet gerne fokuserer på det, der er midt i billedet, men følgende teknik kan give dig lidt mere frihed til at komponere dine billeder:

Vælg den del af billedet der er vigtigst, og komponer billedet, så det er præcist midt i billedfeltet. Tryk nu udløseren halvt ned, og lad kameraet fokusere til du hører et lille bip eller ser en anden form for indikation om, at fokus nu er opnået. Bliv nu *ved* med at holde udløseren halvt nede, og komponer nu dit billede som du gerne vil have det, og tryk først derefter udløseren helt i bund. De fleste digitale kameraer fungerer nemlig på den måde, at de først finder fokus og derefter fastlåser denne, så længe udløseren er halvt nedtrykket.

Denne teknik bruges også når du skal fotografere to mennesker. Ofte vil kameraet fokusere i midten af billedet, og derved bliver baggrunden skarp, men de to man i virkeligheden ville fotografere bliver uskarpe og er ude af fokus. Ved at benytte ovenstående teknik, kan du fokusere på øjnene på den ene person, og derefter komponere billedet så begge er med, og dit endelige billede vil være et billede, hvor dem du vil fotograferer, også rent faktisk er i fokus. Mange moderne kameraer kan selv finde ansigter (også hvis der er flere) i et billede og fokuserer automatisk på dem, men med denne teknik, har du selv kontrol over, hvor fokus skal være.

På samme måde kan du vælge at fokusere på noget i forgrunden af et billede, og bestemme at baggrunden skal være ude af fokus eller omvendt.

Forgrund, mellemgrund og baggrund

Et billede kan opdeles i forskellige områder, og det er ofte gældende at de bedste billeder indeholder en forgrund (det man fotograferer) og en baggrund (der skaber en referenceramme for forgrunden). Andre billeder indeholder både elementer i forgrunden af billedet (f.eks. græsstrå) der er ude af fokus, en mellemgrund, der er selve motivet, og så en baggrund der danner en reference for billedet. Så er der naturligvis

Modstående side: Sommerpaladset, Beijing, *Kina. Nikon D3s, 1/160 sek ved f/5.6, ISO 200, 90mm (Nikkor 70-200mm f/2,8)*

Dette billede: *Mabry Mill, Shenandoah National Park, USA. Nikon D700, 1/50 sek ved f/11, ISO 2800, 62mm (Nikkor 24-70mm f/2.8).*

billeder hvor det hele er baggrund, og sidst er der undtagelserne.

Tænk på, hvordan du kan komponere dit billede, så du får elementer med i forgrunden der bidrager til at fortælle en historie. Det kan være et stykke drivtømme på en strand, med vandet og himmelen som baggrund og hovedmotiv. Men hovedmotivet kunne også være drivtømmeret i forgrunden mens baggrunden (havet og himmelen) er sløret og kun tjener til at vise, hvor dette stykke drivtømmer befinder sig. Skal du fotografere med vidvinkel (med kameraet zoomet helt ud), så husk at få et "anker" med i forgrunden.

Portrætter gør sig bedst med en rolig baggrund. Denne kan man finde ved at ændre kompositionen i billedet, eller ved at benytte en stor blændeåbning (lille blændetal), for derved at sløre baggrunde yderligere og bringe den endnu mere ud af fokus. Her hjælper det også at stå tæt på den man fotograferer og at der er rigeligt med plads til baggrunden.

At få det hele med, betyder ikke alt skal med

Når du fotograferer mennesker, så vælg hvor meget du vil have med. Hvis armene er med, så lad være med at skære deres hænder af. Hvis benene er med til under knæene, så lad være med at amputere deres fødder. På den anden side er der heller ikke grund til at man kan se deres fødder på et billede, hvor der ikke er noget vigtig der skal vises omkring deres fødder. Står de på et særligt smukt marmorgulv, så gå tæt på deres fødder, men placer dem i et hjørne af billedet, så gulvet bliver det væsentlige.

Lad være med at stå stille

Bevæg dig rundt omkring det du vil fotografere. Se det fra forskellige vinkler, og find ud af hvordan du laver den bedste komposition. Eksperimenter og tag flere billeder fra forskellige steder. Placer hovedmotivet forskellige steder i billedet og prøv at gøre billedet mere interessant.

Ved at flytte fødderne kan du måske få elementer med i billedet der forklarer billedet eller sætter det ind i en sammenhæng. Lad billedet fortælle en historie.

Regler skal brydes

Husk at regler – i det mindste dem der handler om komposition i fotografier – er til for at de skal brydes. Men uanset hvad du gør, og hvilke regler du bryder, så gør det med overlæg. Det handler i virkeligheden om at tænke sig om. Hvorfor lige netop bryde denne regel? Hvorfor lige komponere billedet på denne måde? I stedet for altid at holde kameraet enten vandret eller lodret, kan det så bidrage til at gøre billedet mere spændende, hvis jeg holder kameraet på skrå? Husk at diagonaler, tværs gennem billedfeltet, er med til at opbygge en vis grad af spænding i billedfeltet.

Perspektiv

Ovenstående gennemgang af komposition handler også i høj grad om perspektiv. For når du varierer perspektivet, ændrer du også kompositionen. Det kan være noget så enkelt som at træde op på en bænk eller lægge sig ned på maven.

Det kan også handle om at træde op på

Modsatte side: Ming-gravene, *Kina. Nikon D3s, 1/2000 sek ved f/4, ISO 200, 42mm (Nikkor 24-70mm f/2,8)*

Herunder: *Knuthenborg Safaripark. Nikon D3, 1/200 sek ved f/6.3, ISO 200, 135mm (Nikkor 70-200mm f/2,8)*

en trappestige eller komme et par etager højere til vejrs.

Specielt billeder af børn, bliver gode, hvis de er taget i øjenhøjde, da deres i forvejen store hoveder (i relation til deres krop) kommer til at virke endnu større, når man fotograferer dem oppefra. Lægger man sig ned på maven, eller sætter man sig på hug, får man langt bedre billeder af børn. Man kommer "tættere på", og bliver en del af deres verden, og er ikke kun en beskuer.

Unge og voksne mennesker kan man derimod godt fotografere fra andre og mere uvante vinkler. Et billede af et menneske taget fra et lavt perspektiv, får mennesket til at virke mere magtfuldt, hvorimod et billede taget fra et højere perspektiv, får dem til at virke lidt mere sårbare.

I virkeligheden handler det om at bruge perspektivet til også at fortælle en historie. En bygning virker større, hvis den er fotograferet fra et lavt perspektiv, og hvis man placerer kameraet et for beskueren uvant sted, skaber det også mere interesse for billedet.

Der skal ikke så meget til. Prøv at strække armen ud foran dit ansigt og ræk en enkelt finger frem. Luk nu det ene øje, og se hvor fingeren er placeret i forhold til baggrunden. Hold fingeren stille, og "byt" nu øjne, så det lukkede øje åbnes og det åbne lukkes, og læg mærke til hvor meget fingeren flytter sig i forhold til baggrunden. Forskellen er enorm, specielt hvis du har lidt afstand til baggrunden, og her taler vi om blot at flytte perspektivet de fem centimeter der er mellem øjnene. Hvor meget mere dramatisk kan det så ikke blive ved at flytte perspektivet en meter op, ned eller til siderne?

Eksperimenter med perspektivet, og du vil finde, dine billeder bliver langt bedre og mere interessante at kigge på!

Dybdeskarphed

Uden at blive alt for teknisk er brug af lille dybdeskarphed og bevidst placering a fokus en teknik der bruges meget blandt

Herover: *Loppemarked ved Gl. Strand i København. Nikon D3s, 1/1000 sek ved f/2.8, ISO 200, 110mm (Nikkor 70-200mm f/2,8)*

professionelle fotografer. For os handler det om at bestemme, hvor beskuerens opmærksom hed skal rettes hen. Vi har også andre metoder i værktøjskassen, men dybdeskarphed og bevidst placering af fokus er så populært, fordi det er så logisk.

Hvis jeg skal fotografere et ansigt, og jeg ønsker ansigtet bliver det centrale i billedet, kan jeg gøre det ved at lade kameraet fokusere på dette ansigt. Ansigtet er nu i fokus og skarpt, mens det der ligger foran (og bagved) bliver mere eller mindre ude af fokus.

Hvor meget "ude af fokus" det så er, kommer an på flere faktorer, hvoraf vi kun skal beskæftige os med at par stykker.

- Afstanden til det du fokuserer på (jo tættere på jo mindre dybdeskarphed)
- Afstanden til baggrunden (jo større afstand, jo mere ude af fokus)
- Den blændeåbning du fotograferer ved (jo større blændeåbning, jo mindre dybdeskarphed)

I stedet for at bruge et par sider til at forklare de tekniske detaljer, så lad mig opfordre dig til at tage dit kamera i hånden og udføre et lille eksperiment (der skal helst være rigeligt med lys når du prøver dette, så gør det gerne udenfor i dagtimerne):

1. Stil kameraet på 'Portrætprogrammet', hvis du har et sådant på dit kamera. Hvis ikke, så vælg A (eller Av) programmet, og vælg den største blændeåbning (det mindste blændetal) muligt.
2. Tag en genstand (f.eks. en flaske eller et glas) og stil det på et bord, men RIGELIG afstand til baggrunden
3. Gå så tæt på genstanden som muligt, men sørg for også at få noget af baggrunden med
4. Gå ned i knæ, så bordet ikke danner baggrund og tag så et billede.
5. Uden at flytte dig selv eller genstanden, skifter du nu til 'Landskabsprogrammet', hvis du har et sådant. Hvis ikke, så vælg nu den mindste blændeåbning.
6. Gå ned i knæ, så du beholder det samme perspektiv og den samme komposition og tag så et billede mere.

Modsatte side: *Kildevældsparken, Østerbro. Nikon D3s, 1/4000 sek ved f/2.8, ISO 200, 175mm (Nikkor 70-200mm f/2,8)*

Den lave dybdeskarphed er her en kombination af brændvidden (175mm) og den meget åbne blænde (f/2.8)

Herover: *Cafébord i den indre by, København. Nikon D3s, 1/250 sek ved f/5.6, ISO 200, 170mm (Nikkor 70-200mm f/2,8)*

Den lave dybdeskarphed opnås fordi jeg sætter mig på hug og derved sikrer der er meget langt til baggrunden.

PRO TIP

Kontrol over dybdeskarpheden er kendetegnende for den profesionelle fotograf. På den måde kan man isolere subjektet fra baggrunden, og skabe en næsten tredimensionel fornemmelse i billedet. Det kræver øvelse og en god fornemmelse for de faktorer der spiller ind, men når først man har styr på disse, er det relativt nemt at mestre.

Nu er det tid til at kigge på de to billeder du har taget, og til at sammenligne dem. Jeg er sikker på at du vil kunne se forskellen. Ved at vælge at lave billeder med lav dybdeskarphed og bevidst at bestemme hvilke elementer i billedet der er i fokus eller ej, bruger du også dit kamera til at fortælle en historie.

Naturligvis kan du også ønske at så meget som muligt er i fokus, og her handler det i virkeligheden blot om at gøre det modsatte. Jo længere væk du er fra det du vil fotografere, jo mindre afstand der er mellem det du fotograferer og baggrunden, og jo mindre blændeåbning du vælger, desto større dybdeskarphed vil du opnå.

De fleste små kompaktkameraer lider alle under den samme svaghed, nemlig at sensoren er relativt lille, og det kan godt gøre det svært at opnå den samme lave dybdeskarphed, som med kameraer med en større sensor, men man kan sagtens lave billeder med en sløret baggrund, selv med en lille sensor.

Dette billede: *Portræt fra Knuthenborg Safaripark. Nikon D3s, 1/500 sek ved f/6.3, ISO 640, 200mm (Nikkor 70-200mm f/2.8).*

Blænde f/6.3 sikrer fokus på motivet, men hjælper også til at baggrunden bliver sløret (afstanden til baggrunden hjælper også.

Farver

Selv om farver er et enormt emne i sig selv, og man kunne bruge hele bøger til at skrive om dette emne, vil jeg alligevel komme med en opfordring, der muligvis kan være med til at hjælpe dig til at tage bedre billeder:

Væn dig til at tænke på hvilke farver der 'spiller' godt med hinanden, og prøv så at finde disse farver i den verden du fotograferer. Der er ingen grund til at give dig en opskrift, bare tænk på farver, og hvilke farver der komplementerer hinanden godt – og find dem så i verden omkring dig. Det kan være dame i en sommergul kjole, der passerer forbi en blå væg. Det kan være et barn i en gul T-shirt der hopper på en trampolin, og hvor baggrunden for dit billede er den blå himmel. Det kan være et lille skærf, der flagrer i vinden med en grøn baggrund.

Det behøver ikke være mere vanskeligt end dette. Hvilke farver synes du spiller godt mod hinanden? Kan du finde dem omkring dig når du rejser?

Stabilitet, stabilitet og stabilitet

Noget af det vigtigste man kan gøre for at forbedre sine billeder – og ikke kun feriebilleder – er at sikre sig at kameraet holdes roligt når man tager sit billede. Det hjælper jo ikke noget at man har komponeret det perfekte billede, stillet skarpt det helt rigtige sted, hvis man så ryster på hånden når man tager billeder.

De nye kompaktkameraer er udformet på en måde, der ikke gør dem specielt nemme at holde roligt. Dels sidder LCD-skærmen på bagsiden af kameraet, dels er den ofte ikke specielt stor. Sammenlagt med det faktum at de fleste af os, efterhånden som vi kommer op i årene, har svært ved at se ting der er tæt på, bliver konsekvensen at vi står med armene udstrakt fra kroppen, mens vi holder kameraet mellem begge hænder, og så forsøger at tage et billede. Dette er nok den værst tænkelige teknik til at holde et kamera, og man risikerer meget let at få rystede billeder.

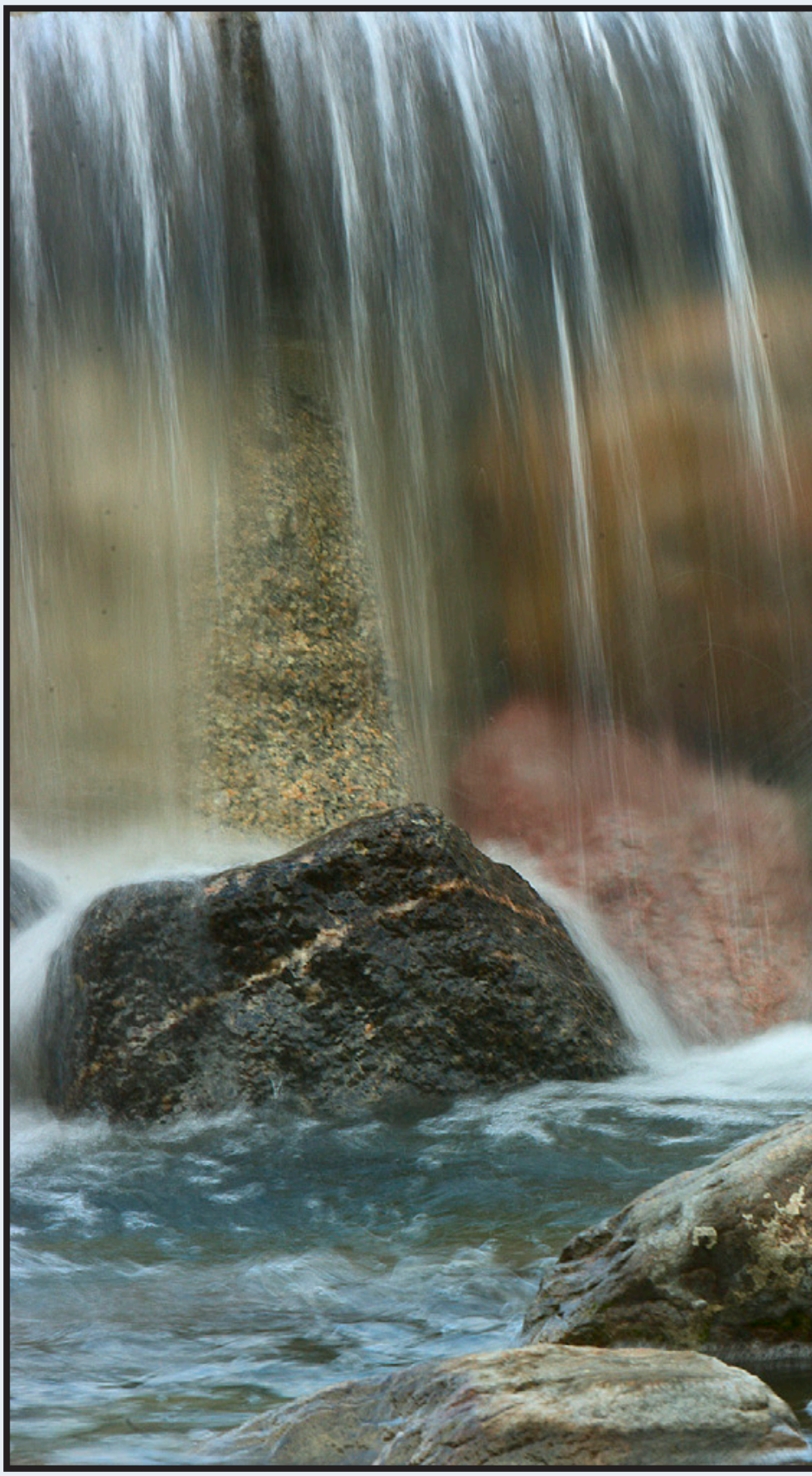

Særligt under dårlige lysforhold, eller hvis man vil tage billeder om aftenen eller natten, er det vigtigt at man understøtter kameraet. Ganske vist kan de fleste kameraer sætte op til at tage billeder ved en højere ISO (kig i manualen til dit kamera), men det betyder ofte også, der kommer mere støj med i billedet. Så er det bedre at vælge en lavere ISO, og til gengæld bruge en længere lukkertid, men konsekvensen bliver så, at det bliver vanskeligere at holde kameraet stille.

Hvad skal man så gøre? Jeg vil i det følgende anvise et par metoder til at holde kameraet, der giver dig større stabilitet på dine billeder.

Herunder: *Gefionspringvandet ved Langelinje. Nikon D3s, 1/5 sek ved f/22, ISO 100, 200mm (Nikkor 70-200mm f/2,8). Der er ikke brugt stativ. Kameraet blev lagt på fototasken på kanten af Gefionspringvandet.*

Dette billede: Et af *vagttårnene ved Den Forbudte By, Beijing, Kina. Nikon D3s, 1/800 sek ved f/5.6, ISO 200, 150mm (Nikkor 70-200mm f/2.8).*

Dette billede: Unge *Kinesisk Folkedansere.*
Nikon D3s, 1/250 sek ved f/5.6, ISO 3200, 135mm (Nikkor 70-200mm f/2.8).

Find noget at støtte dig selv til

Det nemmeste du kan gøre et at finde noget du kan støtte dig til når du fotograferer. Det kan være en væg, en mur, en bil eller noget andet du kan læne dig op ad. Jo mere stabilt du står placeret, desto mindre rystede risikerer du dine billeder bliver.

Du kan også finder noget, du kan støtte dine hænder på, mens de holder kameraet. Der er kun én regel når det handler om at holde på kameraet: Hold det så du får den maksimale understøttelse. Hvis det betyder at du skal holde kameraet i din hule hånd, mens du hviler håndryggen på en mur, rælingen på en båd eller trykker kameraet ind mod en lygtepæl eller et træ… så er det, hvad du skal gøre.

Alle knep gælder, når det handler om at holde dit kamera roligt, eller når det handler om at holde kroppen i ro, mens du selv holder kameraet.

Sæt dig ned

Sæt dig gerne ned på en bænk, eller overskrævs på en stol, og hvil albuerne på stoleryggen, eller træk benene op under dig, så du kan hvile albuerne på knæene. Alternativt kan man sagtens lægge sig helt ned på maven, og hvile håndryggen på jorden, mens du holder kameraet i din hule hånd. Find gerne et træ du kan sætte dig op ad, for jo mere stabilitet du kan skabe – specielt under svære eller dårlige lysforhold – jo bedre.

Er du i et teater (hvor det er tilladt at fotografere), så brug stoleryggen foran dig, eller træk knæene op under dig og hvil kameraet på dine knæ mens du støtter det med begge hænder.

Stol på kameraet

Stol på kameraets autofokus mere end du skal stole på dine egne evner til at holde kameraet i udstrakte arme for at kunne se hvad der sker på LCD-skærmen. Hold albuerne tæt ind til kroppen, og stil dig gerne med siden til det, du skal fotografere. Sæt fødderne med en god halv meters afstand.

Selv om LCD-skærmen nu er for tæt på, til at du måske kan se om der er stillet skarpt, så kan du sagtens vurdere (i det mindste nogenlunde) om din komposition er i orden. Dine billeder vil blive langt bedre, også selv om du måske ikke kan se alle detaljer på LCD-skærmen, og du vil holde kameraet langt mere stabilt.

Læg kameraet fra dig

Hvis du ikke har andre muligheder, så overvej at lægge kameraet fra dig på jorden, en jakke, en sten, en bænk, et bord eller andet steds, hvor det er godt understøttet.

Brug selvudløseren

De fleste kameraer har en selvudløser, der kan sættes til mellem 5 og 30 sekunders forsinkelse. Formålet er naturligvis at man selv kan komme med på billedet, men selvudløseren kan også sagtens bruge til at nedsætte de rystelser der kommer af blot at trykke på kameraets udløser. Så brug den i enhver situation, hvor du har svært ved at holde kameraet roligt under vanskelige- eller dårlige lysforhold… også selv om du holder kameraet i hænderne.

Skal du fotografere fyrværkeri eller tage billeder om natten, så brug selvudløseren og vælg en lavere ISO, det vil dine billeder blive bedre af.

Brug et stativ

Det bedste er naturligvis at bruge et fotostativ, men det betyder også man har en ekstra ting man skal slæbe rundt på. Hvis jeg ved jeg skal tage billeder om aftenen eller om natten vil jeg altid tage et stativ med mig. Hvis jeg ved jeg skal lave længere eksponeringer (tager billeder med lang lukkertid) viljeg altid tage et stativ med mig.

Men er jeg ikke forberedt, og pludseligt har brug for et stativ, men ikke har det med, bruger jeg en af de metoder der er beskrevet herover.

Herover: *Nyhavn i København. Nikon D3s, 15 sek ved f/22, ISO 200, 50mm (Nikkor 24-70mm f/2,8)*

Dette billede er taget på fotostativ. En eksponering på 15 sekunder er ikke muligt uden brug af stativ.

Brug af blitzen

Jeg indrømmer det blankt: Jeg har et *meget* anstrengt forhold til den indbyggede blitz i kameraer, ja selv en stor og flot blitz der købes separat og sættes ovenpå kameraet. Dels giver de et særdeles rædselsfuldt og fladt lys, der bestemt ikke virker flatterende på nogen, dels kan de ødelægge enhver god stemning og sidst men ikke mindst. Hvis du ikke har lyst til at læse om denne min største kæphest, så lyt i det mindste til dette ene råd: Sluk blitzen! Lad være med at bruge den. Dine billeder bliver som hovedregel langt bedre.

Nu er det naturligvis mere nuanceret end som så. Der *er* faktisk situationer, hvor blitzen kan hjælpe dig til at få bedre billeder, men det kræver at man forstår at bruge den rigtigt. Hvis du ikke vil sætte dig ind i hvordan du bruger din blitz, er det naturligvis dit eget valg – så bare sluk den. Men hvis du vil lære at bruge blitzen til at give dig bedre billeder, så læs videre.

Kend din blitz

Det første du har brug for at vide, hvad angår din blitz, er hvad den *ikke* kan bruges til. Jeg kan slet ikke huske hvor mange gange jeg har set mennesker fotografere fyrværkeri… med blitz! Ikke alene er det fjollet, det er også fuldstændigt overflødigt, og blitzens lys vil *aldrig* kunne bruges til at oplyse fyrværkeriet alligevel.

Til større sportsarrangementer er blitzen heller ikke meget bevendt. Faktisk skal du ikke regne med, den indbyggede blitz kan bruges til ret meget mere, end belyse noget der er mere nogle få meter foran dit kamera.

Billedet herover: Det ene billede i denne e-bog, hvor der er brugt blitz. Normalt ville jeg aldrig bruge blitz til feriebilleder, alene fordi det naturligt forekommende lys ofte er meget bedre til at bære de indtryk vi får når vi rejser. Men billedet herover illustrerer flere ting omkring brug af blitz, og derfor er det med.

Blitzen er en almindelige batteriblitz (Nikon SB-900), men er ikke monteret på kameraet til dette billede. I stedet er den monteret i en såkaldt softboks. Jeg kunne ligeså godt have brugt en hvid T-shirt eller et hovedpu-

debetræk til at reflektere lyset fra. Det er er softboksens (eller T-shirtens) formål, er at give den lille blitz en større overflade, så lyskilden bliver større. Dette giver et mere omsluttende og flatterende lys, og blødere skygger.

Den anden teknik der er brugt i dette billede, er at sætte hvidbalancen til flouroserende (lysstofrør), for derved at gøre baggrundshimmelen mere lilla og rosa i farverne. Dette ville normalt også give personen en mere blå-lilla hudfarve, men fordi jeg sætter et farvefilter på blitzen, der ændrer blitzlysets farve til den samme hvidbalance som kameraet (flouroserende), får personen en naturlig hudfarve. Jeg er klar over det nok er lidt for avanceret for de fleste, men det er i virkeligheden ikke så svært som det lyder.

Har man lyst til at eksperimentere med portrætfotografering, kan jeg varmt anbefale denne teknik, der benyttes af professionelle fotografer verden over.

Billeddata: Nikon D3s, 1/200 sekund ved f/2.8, ISO 200, 85mm (Nikkor 85mm f/1.4)

Har du en ekstern blitz, kan den naturligvis levere lidt mere lys, og kan den vendes og drejes ovenpå kameraet, kan den faktisk blive helt anvendelig. Men lad den ikke pege direkte på dem- eller det du fotograferer. Lad den i stedet pege op i loftet eller ind i en væg, og brug så det lys der reflekteres fra loftet eller væggen. Husk dog at lyset farves af det der reflekterer lyset, så hvis væggen er grøn eller loftet rødt, vil lyset også få et grønligt- eller rødligt skær. I sådanne situationer kan en hvid T-shirt eller et hvidt hovepudebetræk med fordel anvendes.

Der hvor man får MEST glæde af den indbyggede blitz, er til det vi fotografer kalder 'udfyldningslys'. Målet med udfyldningslys er at have noget lys der fylder skyggerne ud med en smule lys. Hvad man dog skal lære er, at kontrollere den styrke blitzen skyder af med. En god tommelfingerregel siger, blitzen skal stå på mellem 30 og 50 % styrke. Her må du kigge i manualen til dit kamera, for at finde ud af præcist hvordan du indstiller styrken på din blitz.

Særligt hvis man tager billeder af mennesker mod solen (lyset kommer bagved dem man fotografere), kan blitzen bruges til at give lidt mere lys på dem man fotograferer. Er du i tvivl om, hvordan det virker, så prøv det i praksis, og du vil hurtigt se dine billeder bliver meget bedre.

Desværre vil det føre alt for vidt, hvis jeg skal gå mere i detaljer omkring brug af blitzen i denne e-bog. Men husk: Lær at bruge din blitz rigtigt hvis du skal bruge den, eller lad helt være med at bruge den! Uanset hvilket af disse råd du følger kan du dog være forvisset om, dine billeder bliver bedre.

Hvor mange måske tror den indbyggede blitz kun skal bruges om natten bliver de faktisk overraskede over at erfare at den i virkeligheden egner sig bedst til at blive brugt om dagen. Står man foran en smukt oplyst bygning ved aftentid, eller befinder man sig i en kirke, kun oplyst med stearinlys, vil blitzen enten være aldeles utilstrækkelig, eller også helt ødelægge, det stemningsfyldte lys der findes i forvejen. Så er det bedre at finde en god måde at understøtte sit kamera på, så man kan benytte en længere lukkertid (se afsnittet ”Stabilitet, stabilitet og stabilitet” på side 52 og følgende).

PRO TIP

At fotografere gode billeder med blitz kræver øvelse og erfaring. Ofte laver man bedre portrætter ved ganske enkelt at placere dem man skal fotografere i grænseområdet mellem lys og skygge.

Find et halvtag, eller bed dem du skal fotografere stille sig hen ved et nordvendt vindue. Så får du bedre billeder, selv i kraftigt sollys.

Har man ikke en blitz, der kan bruges som udfyldningslys kan man alternativt bruge en hvid T-shirt og bede personerne man skal fotografere selv holde den bredt ud under ansigtet (og lige uden for billedet naturligvis). T-shirten vil på denne måde reflektere noget af lyset tilbage i ansigtet på dem man fotograferer og fungere som udfyldningslys.

Til venstre: *Trelleborg i Sverige, min gode ven Søren Reiff og hans søde hustru Winnie. Nikon D3s, 1/200 sek ved f/4.5, ISO 200, 105mm (Nikkor 70-200mm f/2,8)*

Det andet billede taget med blitz, der giver en lille smule udfyldningslys i et billede taget klokken lidt over tre om eftermiddagen. Uden blitzen, var billedet blevet for mørkt og uden tilstrækkelig kontrast.

Kapitel 7

"Jeg mener det er vigtigt at være åben og ærlig overfor mennesker om, hvorfor du fotograferer dem, og hvad det er du laver. Når det kommer til stykket tager du jo en bid af deres sjæl"

~ Mary Ellen Mark

Modsatte side: *Jasper National Park, Canada. Nikon D700, 1/50 sek ved f/22, ISO 500, 44mm (Nikkor 24-70mm f/2,8)*

Hvor må jeg fotografere og skal jeg have lov?

Et spørgsmål, der ofte rejser sig, når man begynder at tage mange billeder - også i det offentlige rum - af tilfældige mennesker og folk man kender er: Må jeg fotografere her, og skal jeg have tilladelse fra de mennesker jeg fotograferer?

Rent juridisk er det Straffelovens kapitel 27 om Freds- og ærekrænkelser, der lægges til grund for de afgørelser, retten har truffet i den slags sager - altså når de er endt i retten. Det er med andre ord vanskeligt at udtale sig med sikkerhed om, hvordan en afgørelse falder ud.

Grundlæggende skelnes mellem billeder, der tages med nyhedsformidling for øje, billeder der skal bruges kommercielt (til reklamer, annoncer og lignende), og så billeder man tager for sin egen fornøjelses skyld.

Pressefotografen og den redaktion der udsender en fotograf, er underlagt et sæt presseetiske regler, der nøje skal observeres, mens de samme regler ikke nødvendigvis kan gøre gældende for almindelige fotografer.

Der er også meget stor forskel på reglerne fra land til land. Er man f.eks. på rejse i udlandet skal man være indstillet på at rette sig efter de, i det pågældende land, gældende regler.

Det lyder nok meget forvirrende, så lad mig forsøge at gøre det mere enkelt.

Tager man billeder til eget brug, og skal disse billeder ikke publiceres eller bruges i kommerciel sammenhæng, så behøver man ikke gøre sig de store bekymringer, så længe man ellers har lov at færdes der,

Dette billede: Ældre mand ved *Det Himmelske Tempel, Beijing, Kina. Nikon D3s, 1/2500 sek ved f/2.8, ISO 200, 70mm (Nikkor 24-70mm f/2,8)*

Dette billede: Lille pige ved *Det Himmelske Tempel, Beijing, Kina. Nikon D3s, 1/160 sek ved f/5.6, ISO 1000, 200mm (Nikkor 70-200mm f/2,8)*

Herover: *Ældre mand i en af Beijings Huttonger, Kina. Nikon D3s, 1/250 sek ved f/2.8, ISO 200, 70mm (Nikkor 24-70mm f/2,8)*

Herover: *Gefionspringvandet ved Langelinje i København. Nikon D3s, 1/1000 sek ved f/2.8, ISO 200, 200mm (Nikkor 70-200mm f/2,8)*

hvor man tager billederne. Med andre ord: Man behøver ikke bede om samtykke fordi man fotograferer tilfældige mennesker på gaden i København, fordi man fotograferer når man er i Tivoli, eller fordi man tager et billede af en bygning eller forretningsfacade. Det betyder ikke noget om man tager nærbilleder eller om billederne er taget med et større perspektiv. Grundlæggende har man ret til at fotografere, så længe man ikke krænker privatlivets fred. Du må altså ikke fotografere et ungt kærestepar der kysser, ind ad vinduet til en privat villa uden tilladelse. Men du må gerne fotografere det samme kærestepar på offentlig gade mens de kysser, også uden deres tilladelse.

Hvis man som fotograf her i landet bruger et billede, taget i det offentlige rum uden samtykke, kommercielt (til f.eks. en reklame), skelnes der retsligt mellem, om modellen er kendt eller ikke kendt. Er vedkommende model ikke kendt eller ikke professionel model, kan vedkommende ikke gøre et decideret tab gældende, og kan derved heller ikke så nemt kræve erstatning. Men husk: Når mennesker stiller sig til rådighed foran dit kamera og lader sig fotografere, svarer det til, de giver dig deres samtykke.

Når det handler om feriebilleder i andre lande, skal man naturligvis indordne sig under de regler, der gælder i det pågældende land. Til privat brug kan man antage den holdning, at det er nemmere at få tilgivelse end at få lov, og hvis man blot bruger lidt omtanke, og følger de lokale anvisninger, får man meget sjældent problemer.

Når det handler om at fotografere mennesker på gaden bruger jeg ofte følgende strategi: Ser jeg et interessant ansigt, eller et mennesker i en særlig klædedragt jeg

gerne vil fotografere, træder jeg frem mod dem med kameraet i den ene hånd, men jeg peger på kameraet og efterfølgende på dem jeg vil fotografere, samtidig med jeg smiler og nikker. Som oftest smiler vedkommende tilbage og jeg tager hurtigt en 4-5 billeder. Herefter træder jeg hen til dem, og lader dem se de billeder jeg har taget på kameraets LCD-skærm. Alt dette sker uden at sige noget – og det er nøjagtigt den samme fremgangsmåde jeg benytter i Danmark, eller i et land, hvor jeg rent faktisk taler sproget flydende. For når det handler om folks børn (og her henvender jeg mig til dem, der ser ud til at have ansvaret for barnet), er de ofte mere eftergivende, hvis de antager mig for værende en almindelig turist. Hvis de hører mig henvende mig til dem på dansk, bliver de ofte lidt mistænksomme.

At tage et par hurtige billeder, handler også om at have forberedt sig. Jeg har – før jeg overhovedet henvender mig – fundet ud af hvordan mit kamera skal være indstillet, hvilken baggrund og fra hvilken vinkel jeg vil tage billedet. På denne måde kan jeg bruge mine 30 sekunder på at lave 5-10 hurtige billeder, og skal ikke stå og rode med kameraet.

Husk altid at smile og være venlig, det kommer man altid meget længere med.

I nogle lande risikerer man, dem man fotograferer, forventer man betaler dem en lille smule for at blive fotograferet, men af princip vælger jeg aldrig at gøre dette. Jeg går bare videre med et smil på læben. Ofte vinker de mig tilbage og lader mig fotografere dem alligevel.

Herunder: *Ældre dame i egns-klædedragt (kinesisk minoritet), Beijing. Nikon D3s, 1/160 sek ved f/5.6, ISO 200, 116mm (Nikkor 70-200mm f/2,8)*

Herunder: Lille dreng i *Knuthenborg Safaripark. Nikon D3s, 1/400 sek ved f/3.5, ISO 200, 200mm (Nikkor 70-200mm f/2,8)*

Kapitel 8

"Skønhed kan ses i alle ting, men at se og komponere skønheden er det der adskiller fotografiet fra et snapshot"

~ Matt Hardy

Dette billede: Bygningsdetalje, Malmö Tower reflekteret i en glasfacade. *Nikon D3s, 1/250 sek ved f/6.3, ISO 200, 70mm (Nikkor 24-70mm f/2,8)*

Fotogåture (photowalks)

Der er intet mere inspirerende og udfordrende for mig, end at tage mit kamera, gå en tur, og fotografere det jeg ser og finder interessant. Jeg gør det jævnligt her i København, hvor jeg bor, men jeg gør det også, når jeg er på ferie. Som jeg også kommer ind på i kapitel 3, så handler det om at give sig tid, når man går på gaden med sit kamera.

Der behøver ikke være en bestemt plan, selv om jeg nogle gange godt kan lide at udfordre mig selv yderligere ved, at give mig selv et mere begrænset emne. Det kunne være at fotografere "kærlighed", "kedsomhed", "forventning", "fordybelse" eller "nærvær". Det kan også være mere abstrakt som "refleksion" (også være fysiske refleksioner i glas eller blanke overflader), "rød" (eller andre farver), "kontrast", "mønstre" eller "vinkler". Når jeg giver mig selv en udfordring, bruger jeg hele gåturen til KUN at formidle emnet i billeder. Alle de billeder jeg laver på den pågældende gåtur, handler om det samme ord eller emne, og når jeg kommer hjem, kan jeg tydeligt se en rød tråd i de billeder jeg har lavet.

Men de fleste gange går jeg bare på gaden for at observere livet og lyset, og fotografere dette, når det sker.

Kig efter den interessante baggrund eller det spændende lys. De smalle gader i Sydeuropa tillader sjældent det direkte sollys at komme ned på gadeplan, men der

Herunder: Usædvanlige blomstervaser, Emerald Lake, British Columbia, Canada. *Nikon D700, 1/60 sek ved f/14, ISO 800, 56mm (Nikkor 24-70mm f/2,8)*

Herunder: Den indre by i København. *Nikon D4, 1/5000 sek ved f/2,8, ISO200, 140mm (Nikkor 70-200mm f/2,8)*

Dette billede: En tiltrængt smøgpause på en varm forårsdag i København. *Nikon D4, 1/200 sek ved f/2.8, ISO 100, 175mm (Nikkor 70-200mm f/2,8)*

er altid små ”lommer”, hvor lyset rammer gaden. Find den rette eksponering for lige præcist det sted, og den retning du vil fotografere, og giv dig så tid til at vente, til noget interessant opstår i lige præcist denne ”lomme” af lys. Jeg tror dog det er vigtigt at man ikke er for ambitiøs på sådanne gåture. Det handler nemlig mere om at se end at fotografere. Jeg elsker at sidde på en bænk og observere livet, som det udfolder sig for mine øjne. Jeg noterer mig, den forsigtighed og velovervejede måde, hvorpå ældre mennesker bevæger sig, og jeg lærer en masse. Jeg lader mig inspirere af den sorgløse og næsten naturlovstridige måde, hvorpå børn bevæger sig. Jeg bemærker den gestus, hvormed en ung kvinde snurrer sit hår om fingerspidsen, mens hun sidder ved et cafébord med den ungen mand, hun måske er interesseret i. Jeg SER det

først, og derefter forsøger jeg at fotografere det.

Jeg tror - hvis jeg skal være helt ærlig - ikke jeg kan komme i tanke om en enkeltstående aktivitet, der gøre mere for at få gang i de kreative "safter", som en gåtur med mit kamera. Det er bare vigtigt man ikke gør det for kompliceret. Lad være med at fylde tasken med objektiver. Nøjes med et enkelt, og lær så at arbejde omkring de begrænsninger det måtte medføre, at du ikke har helt frie valg.

Så brug tiden op til din ferie på at gå en tur på gaden med dit kamera. Observer og fotografer, og gå så hjem og kig dine billeder igennem, vælg de bedste ud, og del dem med andre.

Herunder: *Sæl i Københavns Zoo. Nikon D3, 1/160 sek ved f/8.0, ISO 400, 155mm (Nikkor 70-200mm f/2,8)*

Herover: Perchs Thehandel. *Nikon D4, 1/400 sek ved f/2.8, ISO 800, 82mm (Nikkor 70-200mm f/2,8)*

Herover: Skildpadden, Gråbrødre Torv. *Nikon D4, 1/400 sek ved f/2.8, ISO 200, 105mm (70-200mm f/2,8)*

Herover: En baggør ved Studiestræde i København. *Nikon D4, 1/400 sek ved f/2.8, ISO 200, 82mm (Nikkor 70-200mm f/2,8)*

Modsatte side: et lille stykke af *Den Kinesiske Mur*. *Nikon D3s, 1/2500 sek ved f/2.8, ISO 200, 70mm (Nikkor 24-70mm f/2,8)*

Kapitel 9

"Hvilket af mine billeder er min personlige favorit? Det må være billedet jeg tager i morgen"

~ Imogen Cunningham

Pak fototasken

Der er meget man skal tænke på når man skal på ferie, men glem ikke at tænke på hvad du vil tage med af fotoudstyr. Her er en kort huskeliste, du kan bruge som udgangspunkt:

1. Kamerataske
2. Kamera (og evt. et reservekamera)
3. Oplader
4. Stik og omformer til udenlandske stikkontakter
5. Objektiver (og evt. backup objektiver)
6. Batteri og ekstra batteri
7. Hukommelseskort (mange små i stedet for få store)
8. Blitz og batterier
9. Fototaske
10. Fotostativ
11. Bærbar computer (til backup af dine billeder undervejs)
12. Kortlæser og USB-kabel til kameraet
13. Blæsebælg til fjernelse af støv (brug endelig ikke spraydåser med komprimeret luft)
14. Microfiberklud til aftørring af kamera og objektiver (vær forsigtig, hvis du skal aftørre objektivets glasflader)
15. Regnslag (evt. blot et par stærke plastposer)
16. Manualer til dit fotoudstyr (kopi på computer, smartphone, iPad eller anden tablet)
17. Denne e-bog (kopi på computer, smartphone iPad eller anden tablet)

Herunder: *Bogens forfatter ved Copenhagen Marathon. Nikon D3, 1/1600 sek ved f/6.3, ISO 800, 70mm (Nikkor 24-70mm f/2,8) - Fotograferet af Anette*

Dette billede: Gammel og forladt hotel i Harpers Ferry, VA, USA. *Nikon D700, 1/60 sek ved f/6.3, ISO 400, 24mm (Nikkor 24-70mm f/2,8)*

Der er næsten ikke noget værre end at have været på ferie i 14 dage, og så på den sidste dag miste sit kamera i lufthavnen på vej hjem. Derfor sørger jeg *altid* for at tage backup af mine billeder, hver eneste dag. Jeg tilslutter kameraet til min bærbare computer hver dag, og tager backup af mine billeder. Herefter fjerner jeg hukommelseskortet fra kameraet (*uden* at slette de billeder der ligger på kortet), og sætter et tomt memorykort i kameraet. Dette formateres når jeg først har kontrolleret at kortet er tomt, og så er jeg klar til at tage billeder den næste dag.

Kameraet oplades jævnligt, så du er sikker på du har strøm nok til at klare dig til næste gang du kan oplade kameraet. Tag altid et ekstra batteri med på rejse, så du ikke risikerer pludseligt at stå uden strøm.

Skulle uheldet være ude mister du højst en enkelt dags billeder, hvis du f.eks. skulle miste dit kamera. Hvis du opbevarer dine brugte hukommelseskort i en anden taske eller kuffert, end hvor du opbevarer dit kamera eller din bærbare computer, er du også sikret, selv om du skulle miste en taske.

Alternativt kan du uploade dine billeder til en fototjeneste som Flickr undervejs mens du er på ferie. På denne måde er dine billeder sikret, også selv om du skulle miste både kamera, memorykort og din bærbare computer.

Modstående side: *Munkegangene, Sommerpaladset, Beijing, Kina. Nikon D3s, 1/160 sek ved f/5.6, ISO 12.800, 98mm (Nikkor 70-200mm f/2,8)*

Herunder: Memorial, Washington DC. *Nikon D700, 1/160 sek ved f/5.6, ISO 400, 28mm (Nikkor 24-70mm f/2,8). Jeg blev inspireret af den blanke overflade på marmorstenene med alle navnene, og tog dette billede i en anderledes vinkel.*

Om Fotoprofil

For mig er det at fotografere mennesker det mest interessante man kan fotografere. Min portrætter reflekterer de mennesker, der står foran mit kamera.

På denne måde hjælper jeg virksomheder til at præsentere sig selv mere attraktivt. Jeg skaber stemningstætte billeder, der nøje indfanger og udtrykker den særlige passion, glæde og entusiasme, der ligger bag virksomhedens ydelser.

Min forretningsidé er enkel og helt fokuseret; det her er hvad jeg laver... og intet andet. Det gør mig i stand til at levere billedserier, som holder højeste niveau, men som ikke koster alverden.

Hvad tænker du på, hvis jeg spørger dig hvorfor folk køber en Harley Davidson? Frihed, kvalitet, luksus, dyrt, dyb lyd, USA, Easy Rider og motorcykelbander er nogle af de hyppigste svar. Sjovt nok svarer ingen ”fordi de har brug for et transportmiddel”.

Alle virksomheder kan lære af Harley Davidson. Ved at fokusere på passion og entusiasme, lægges der et emotionelt lag til produkternes faktiske kunnen. Det skaber præference... det udtrykker forskellighed.

Hvordan formidler man glæden ved at sidde godt, køreglæde eller glæden ved den gode smag? Det er opgaven, og det er min passion. Jeg vil med billeder indfange din virksomheds passion for produktet eller ydelsen, så den formidles til dine kunder. Derfor bliver din passion til min passion.

Også musikere, grupper, og privatpersoner får lavet billeder hos fotoprofil. Har du en opgave der kræver en professionel fotograf, der med glød og passion vil gøre alt for at få det rigtige billede, så tøv ikke med at kontakte mig.

Er du interesseret i at lære mere om at fotografere, kan du tilmelde dig et af mine fotokurser, som jeg afholder i løbet af vinterhalvåret. Deltagerantallet holdes på et

minimum, så du kan få maksimalt udbytte af undervisningen, og fokus er ikke på tør teori, men på at lære dig at tage bedre billeder.

For yderligere information besøg min hjemmeside: http://www.fotoprofil.dk/►

Herunder: *Ming-dynastiets gravsted, Kina. Nikon D3s, 1/1000 sek ved f/2.8, ISO 200, 200mm (Nikkor 70-200mm f/2,8)*

Man måtte ikke fotografere vagterne omkring Ming-dynastiets gravsted. Ærgeligt, for de havde ellers nogle flotte grønne uniformer. Som jeg gik rundt omkring bygningerne, fandt jeg disse marmorpiller, og tænke de - sammen med den lysrøde væg - kunne udgøre et spændende motiv. Da jeg havde taget et par billeder og var på vej væk, så jeg vagten gå rundt om hjørnet, og så blev jeg stående.

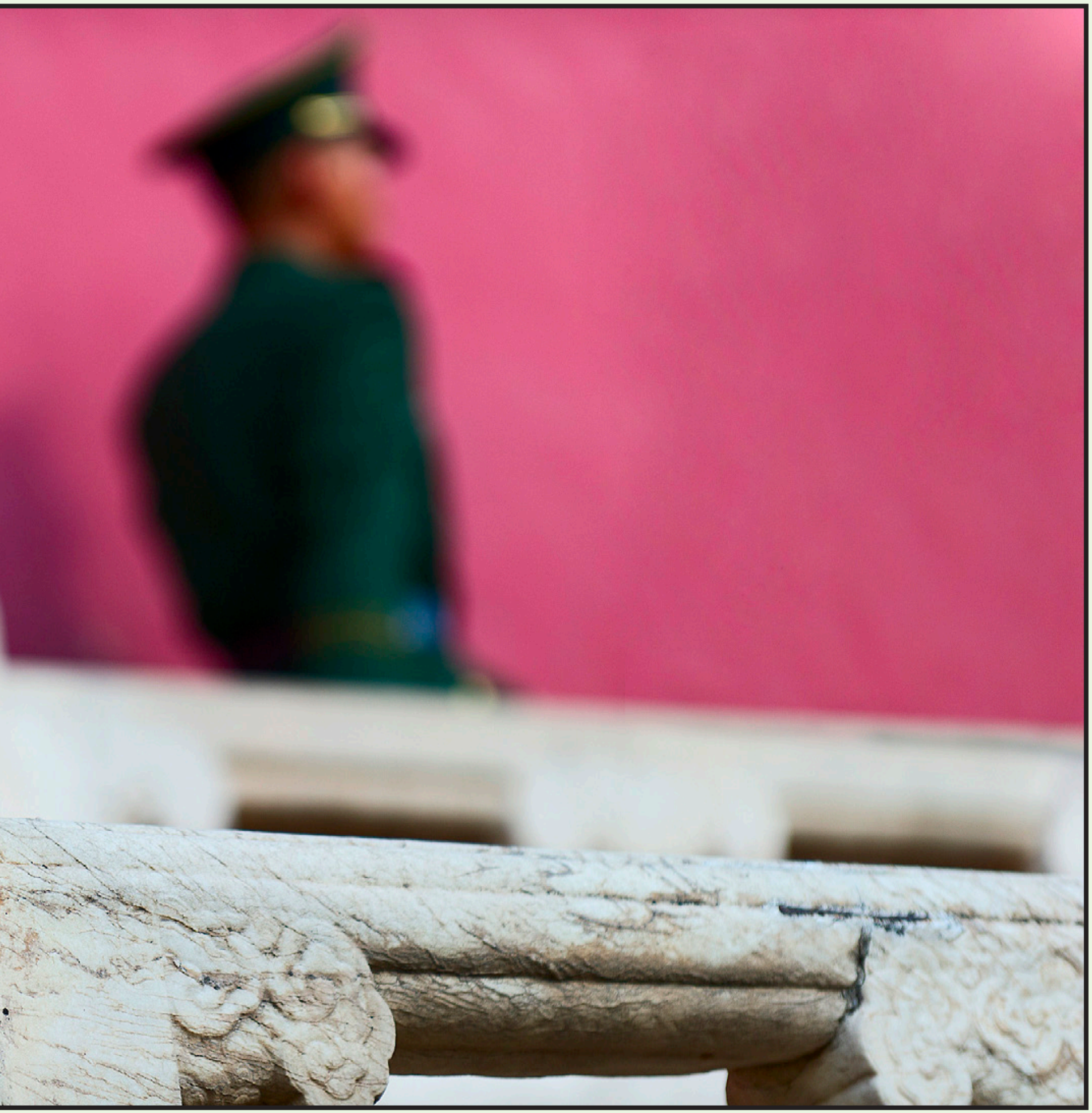

Vil du gerne dele denne e-bog med andre?

Denne e-bog er skrevet fordi mange har spurgt mig til råds gennem årene. De ville gerne blive bedre til at tage billeder, også når de var på ferie. Mit håb er at denne e-bog kan bidrage til, at andre får mere glæde af deres kameraer, de billeder de får taget med deres kamera, og af at dele disse billeder med deres omverden.

Samtidig bruger jeg også megen tid på at opdatere og skrive min blog. Jeg ønsker naturligvis at så mange som muligt får glæde af det jeg skriver, og en af de måder jeg kan sprede budskabet på, er hvis folk følger mig på Facebook. Derfor er den gratis adgang til denne e-bog også betinget af, at folk følger mig på Facebook, og tilkendegiver at de "Synes godt om" fotoprofil.

Derfor henstiller jeg også til, du undlader at sende denne e-bog som kopi til andre du måtte tænke kunne få glæde af den, men at du i stedet opfordrer venner og bekendte til at følge mig på Facebook►. Derved får de også adgang til e-bogen, og jeg får større eksponering med det jeg skriver om, i min blog.

Har du fået tilsendt denne e-bog via mail...

Denne e-bog gives gratis væk til de mennesker er følger mig på Facebook, og som har tilkendegivet at de "Synes godt om" fotoprofil. Hvis du har fået denne e-bog tilsendt via email, som link, vedhæftet eller på anden vis fået den, vil jeg sætte stor pris på, om du vil tage dig tid til at tilkendegive at du "Synes godt om" min side på Facebook. Dette gør du ganske enkelt på følgende måde:

1. Opret en gratis Facebook-profil► (hvis du ikke allerede har en Facebook-profil)
2. Besøg fotoprofils side► og tilkendegive at du "Synes godt om" fotoprofil►. På denne måde vil du automatisk blive opdateret når jeg skriver nyt i min blog eller på min Facebook-side.

Til sidst...

Tak fordi du har taget dig tid til, at læse denne e-bog. Jeg håber den har givet dig blod på tanden til at gå ud med dit kamera og tage billeder, eller som den kendte fotograf Henri Cartier Bresson sagde: *"... uanseelige bidder af virkeligheden"*.

Skulle du have kommentarer til denne e-bog, må du meget gerne skrive til mig (brug formularen på min hjemmeside►, eller oprette et indlæg i debatdelen på min Facebook-side►), og jeg vil gøre hvad der står i min magt for at svare efter bedste evne.

Jeg ønsker dig en fantastisk ferietid, og glæder mig til at se resultatet i den lille fotokonkurrence!

God sommer!

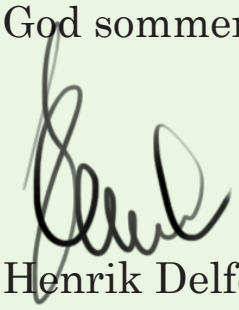

Henrik Delfer

Fotograf, fotoprofil

Modsatte side: *Frilandsmusset i Sorgenfri.*
Nikon D3, 1/60 sek ved f/9, ISO 200, 70mm (Nikkor 24-70mm f/2,8)

Dette billede: Harpers Ferry, VA, USA. *Canon Powershot G5, 5 megapixel, 1/250 sek ved f/2.5, 14mm (7,2-28,8mm)*

Dette billede: Harpers Ferry, VA, USA. *Canon Powershot G5, 5 megapixel, 1/50 sek ved f/2, 28mm (7,2-28,8mm)*

Dette billede: Strøget i København.
Canon Powershot G5, 5 megapixel, 1/1000 sek ved f/3, 28mm (7,2-28,8mm)

Dette billede: Washington Monument, Washington DC, USA. *Canon Powershot G5, 5 megapixel, 1/250 sek ved f/8, 12mm (7,2-28,8mm)*

Dette billede: Holger Danske, Kronborg. *Canon Powershot G5, 6 sek ved f/2, 10mm (7,2-28,8mm). Kameraet er støttet på en stander, der stod ved siden af.*

Billedet herunder: Taget med mit allerførste digital-kamera fra 1997: Et Olympus Camedia C-1000, med 1024x768 pixels opløsning (0,8mp).

De øvriger billeder på dette opslag:
Canon Powershot G5
5 megapixel kamera

U.S.

Dette billede: *Kastellets voldgrav, København. Nikon D3s, 1/25 sek ved f/5.6, ISO 200, 200mm (Nikkor 70-200mm f/2.8). Håndholdt støttet på albuen.*

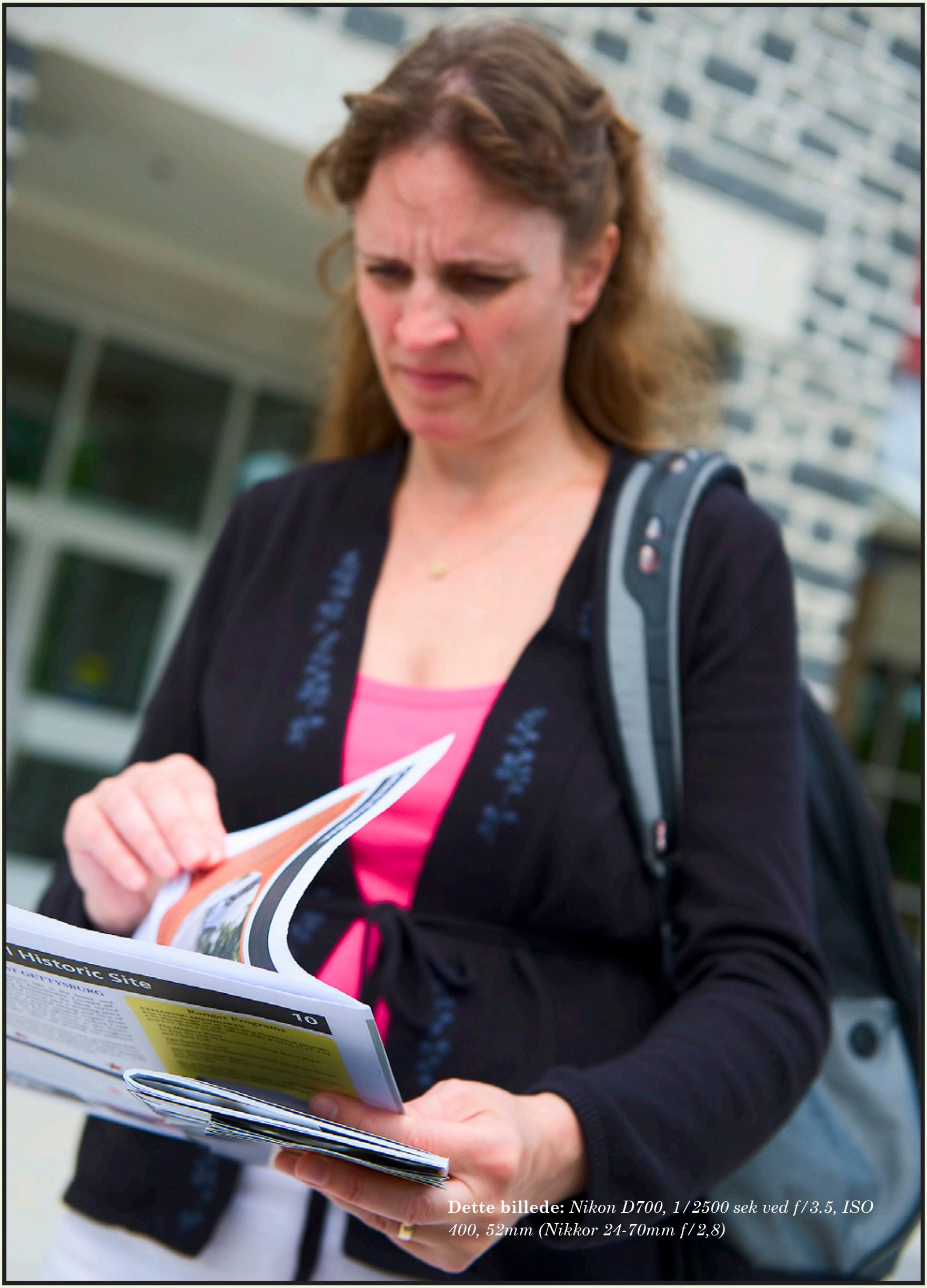

Dette billede: *Nikon D700, 1/2500 sek ved f/3.5, ISO 400, 52mm (Nikkor 24-70mm f/2,8)*